

UCHWAŁA NR XXXIX/272/21

RADY GMINY ZAPOLICE

z dnia 29 grudnia 2021r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030”

Na podstawie art. 10 f ust. 2 i 4 i art. 18 ust. 2 pkt. 6 oraz 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 3 pkt. 3, art. 4 ust. 1 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021r. poz. 1057) Rada Gminy Zapolice uchwała, co następuje:

- §1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zapolice.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku.

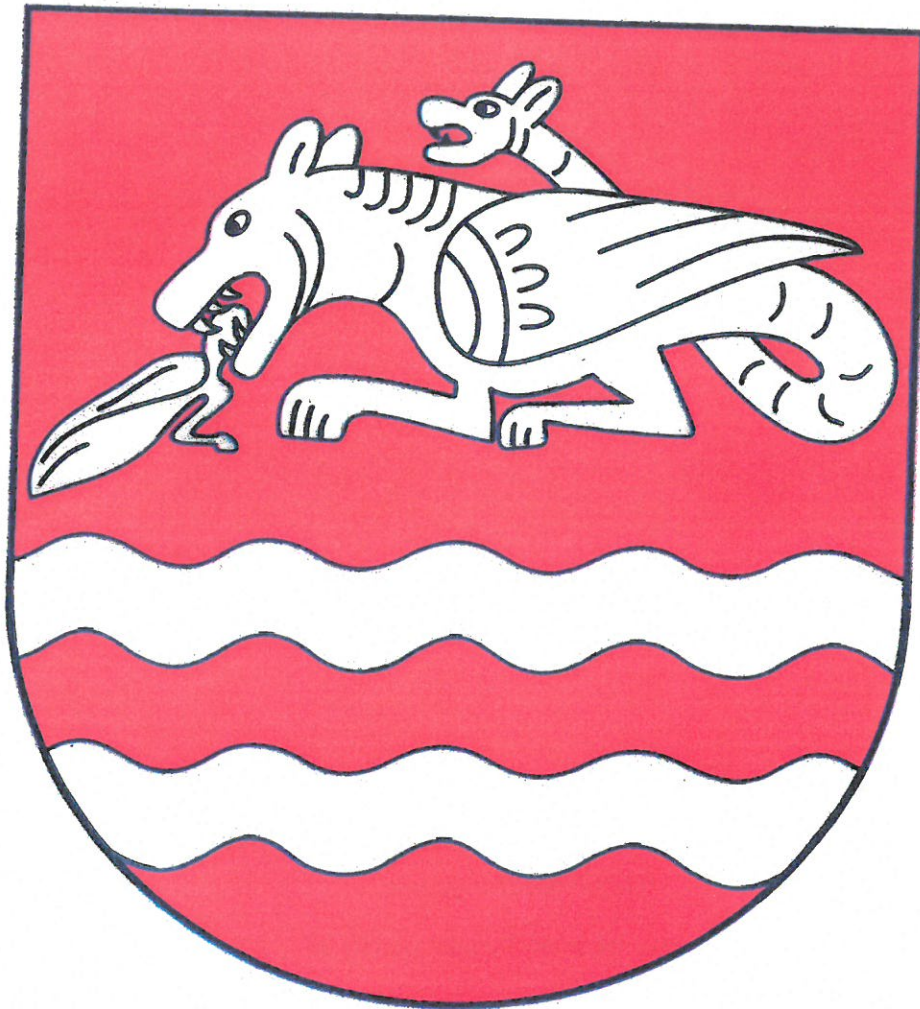

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Piotr Paweł Hryniuk

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAPOLICE NA LATA 2021-2030

Zapolice, 2021

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

Spis treści

Wykaz skrótów.....	4
1. WPROWADZENIE.....	5
2. ANALIZA SWOT	7
3. WIZJA I MISJA	21
4. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE - KIERUNKI ROZWOJU GMINY ZAPOLICE	23
5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY ZAPOLICE	36
6. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY ZAPOLICE	45
7. OBSZAR STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) GMINY ZAPOLICE.....	49
8. ODDZIAŁYWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY ZAPOLICE NA ŚRODOWISKO	63
9. KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	67
10. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAPOLICE A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE ..	69
11. MONITOROWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY ZAPOLICE.....	99
12. POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZAPOLICE	102
Wykaz tabel	109
Spis rycin.....	109
Spis map.....	109

Wykaz skrótów

	EFMR	Europejski Fundusz Morski i Rybacki
	EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
	EFS+	Europejski Fundusz Społeczny+
	EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
	FEnIKS	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko
	FERS	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego
	FS	Fundusz Spójności
	FST	Fundusz Sprawiedliwej Transformacji
	GOKiS	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu
	JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
	MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny
	MŚP	Sektor małych i średnich przedsiębiorstw
	NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
	NGO	Sektor organizacji pozarządowych
	NZOZ	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
	OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
	OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
	OZE	Odnawialne Źródła Energii
	UP	Umowa Partnerstwa
	PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
	RPO	Regionalny Program Operacyjny
	ZUP	Założenia Umowy Partnerstwa

1. WPROWADZENIE

Strategia rozwoju jest istotnym dokumentem kierunkowym dla każdej jednostki samorządu terytorialnego. Określa on kierunek działań oraz jest wskazówką przy realizacji określonych przedsięwzięć. Niniejszy dokument jest nieodłącznym elementem w procesie planowania strategicznego. Proces ten ukierunkowany jest na bieżące kreowanie i modyfikacje. Pomaga ona podejmować decyzje w sposób racjonalny i przemyślany. Strategia rozwoju daje obraz kierunków wszystkich działań w aspekcie społecznym, gospodarczym, przestrzennym, a także środowiskowym. Jest to najważniejszy dokument programowy, w oparciu o który władze samorządu dokonują obowiązku prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Warto pamiętać, iż skonstruowaną strategię należy na bieżąco aktualizować, gdyż wymagają tego stale zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze.

Ogólne zasady i założenia metodyczne, dotyczące całości strategii:

- promuje rozwój jednostki samorządu terytorialnego,
- zakłada maksymalne wykorzystanie zasobów naturalnych, społecznych i ekonomicznych na rzecz osiągnięcia celów w niej założonych,
- jest podsumowaniem przemyślanych działań zmierzających do rozwoju,
- ma wyklarowane założenia wdrożenia oraz określony system monitoringu,
- jest pomocna w doborze metod i instrumentów zarządzania rozwojem jednostek terytorialnych w dynamicznie zmieniającej się sytuacji gospodarczej.

Nowelizacja Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju weszła w życie 12 listopada 2020. Celem jest przygotowanie jednostek na nowy okres budżetowania UE 2021-2027. Dodatkowo w nowelizacji znalazły się instrumenty polityki regionalnej, które służą wzmocnieniu pozycji samorządów lokalnych. Ustawa reguluje również aspekt spójności oraz powiązania ze sobą dokumentów strategicznych. Zawarte kwestie muszą się przenikać oraz być wzajemnym uzupełnieniem. Ich integracja odnosi się do treści, celów oraz obszarów strategicznej interwencji.

Niniejsza strategia ma charakter ciągły oraz stanowi kontynuację wszelkich założeń Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2013-2020. Dokument jest odpowiedzią na pojawiające się potrzeby, uwagi oraz wszelkie opinie zarówno mieszkańców Gminy, jak i jej władz. Dlatego też istotne jest zawarcie w nim kierunków rozwoju Gminy. Będzie to stanowiło odniesienie do wszystkich sfer, w których biorą czynny udział mieszkańcy.

Lata 2021-2030 stanowią horyzont czasowy przedmiotowej Strategii Rozwoju Gminy Zapolice, wskazując tym samym na długofalowość i złożoność tego dokumentu. Pozwoli to na osiągnięcie wszelkich postawionych celów oraz realizację przedsięwzięć na terenie Gminy. Okres obowiązywania dokumentu ściśle związany jest z uwarunkowaniami i przepisami zewnętrznymi, do których stosują się wszystkie jednostki samorządu terytorialnego

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż uchwalenie niniejszego dokumentu nie wyłącza możliwości dokonywania zmian, prowadzenia bieżących konsultacji społecznych oraz proponowania działań inwestycyjnych. Te działania wynikają ze stale pojawiających się potrzeb mieszkańców gminy Zapolice.

Strategia została stworzona na podstawie analizy i diagnozy zasobów, uwarunkowań społecznych oraz całej specyfiki otoczenia Gminy. Wszelkie informacje pochodzą z danych zebranych przez Główny Urząd Statystyczny, danych dostarczonych przez Urząd Gminy, a także ogólnodostępnych dokumentów. W celu pełnej analizy i skonstruowania celów przeprowadzono również badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy oraz osób bezpośrednio z nią związanych. Skonstruowano także analizę SWOT, która przedstawiała listę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń płynących z działalności jednostki. Wszystkie te elementy są zawarte w dokumencie np. „Diagnoza sytuacji środowiskowej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Zapolice”.

2. ANALIZA SWOT

Jednym z narzędzi stosowanych do przeprowadzenia analizy strategicznej jest analiza SWOT – zestawienie silnych i słabych stron jednostki samorządu terytorialnego (ang. *Strengths* oraz *Weaknesses*) oraz określenie szans i zagrożeń rozwojowych (ang. *Opportunities* oraz *Threats*). Metoda ta umożliwia zebranie oraz usystematyzowanie informacji o wewnętrznym potencjale Gminy, jak również dostrzeganych barierach; jednocześnie zwraca uwagę na pojawiające się w otoczeniu szanse oraz zagrożenia mające wpływ na działalność gminy oraz jej rozwój.

Poniższa tabela przedstawia wyniki analizy SWOT dla Gminy Zapolice w oparciu o wyniki przeprowadzonej diagnozy jej sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej.

Tab. 1. Analiza SWOT dla sfery społecznej

SFERA SPOŁECZNA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby ludności (w latach 2013-2020 o 5,11%, znacznie wyższy niż na obszarach wiejskich w kraju i powiecie); dodatnie saldo migracji (wartość salda migracji na 1 000 osób w 2019 r. znacznie wyższa niż średnie powiatowe, wojewódzkie i krajowe); względnie młody wiek mieszkańców Gminy (mediana wieku mieszkańców Gminy w 2019 r. niższa niż w powiecie, województwie i kraju);	<ul style="list-style-type: none"> ujemny przyrost naturalny (w 2020 r. wartości niższe niż powiecie, województwie i kraju) spadek liczby osób kwalifikowanych jako potencjał demograficzny (w wieku 25-34 lat); spadek liczby kobiet w wieku 20-34 r. (najlepszy wiek z punktu widzenia prokreacji) znacznie niższy współczynnik feminizacji niż średnie powiatowe,

<ul style="list-style-type: none"> • względnie wysoki odsetek osób w wieku 25-34 lat, czyli wysoki poziom potencjału demograficznego (pomimo spadku w latach 2013-2020 nadal wyższy niż w powiecie, województwie i kraju); • wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (w latach 2013-2020 o 5,3%); • dość stabilny poziom udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej populacji Gminy (ok. 18,0%-18,5% w latach 2013-2020) • deformacja struktury populacji Gminy według ekonomicznych grup wieku zachodzi w wolniejszym tempie niż w powiecie, województwie i kraju; • wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym (o 1,02% w latach 2013-2020); • dominacja osób w wieku produkcyjnym mobilnym (w 2020 r. - 62,9%) w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym (odsetek wyższy niż w powiecie, województwie i kraju); • względnie stabilny odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w całkowitej liczbie mieszkańców Gminy, który kształtuje się na poziomie niższym niż średnie powiatowe, wojewódzkie i krajowe; • niższe wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Zapolice niż w powiecie, województwie i kraju;	<p>wojewódzkie i krajowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • szybsze tempo wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym niż w powiecie, województwie i kraju • niezadawalająca liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (niższy niż średnia krajowa, wojewódzka i krajowa odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym) • niższe niż średnia krajowa ogólna i średnia krajowa dla obszarów wiejskich wyniki egzaminów ósmoklasisty w latach szkolnych 2018/2019 i 2019/2020; • niezadawalający stan techniczny budynku, w którym funkcjonuje NZOZ ZAMED (wymaga modernizacji); • brak lekarzy specjalistów w NZOZ ZAMED; • niska dostępność mieszkańców Gminy do aptek; • brak żłobka na terenie Gminy; • zły stan techniczny oraz brak nowoczesnego wyposażenia GOKiS; • większy poziom zagrożeń miejscowych (silne wiatry, opady śniegu, zagrożenia komunikacyjne i medyczne) w Gminie niż
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych (w latach 2013-2019 o 39,0%); • zaangażowanie w Gminy w budowę nowych i modernizację istniejących budynków placówek edukacyjnych (przedszkole i szkoła podstawowa), w tym w infrastrukturę sportową; budynki dostosowywane są do potrzeb uczniów i wszystkich mieszkańców Gminy (w tym niepełnosprawnych); • szereg działań podjętych w celu poprawy wyników egzaminu ósmoklasisty; • bogata oferta zajęć pozalekcyjnych i specjalistycznych skierowanych do uczniów szkoły podstawowej; • umiejętne łączenie programów infrastrukturalnych, środowiskowych i edukacyjnych mające na celu poprawę warunków nauczania w Gminie; • dostęp mieszkańców do placówek ochrony zdrowia (NZOZ ZAMED i NZOZ GENOS); • zapewnienie uczniom szkół podstawowych opieki medycznej, w tym stomatologicznej (realizowana przez NZOZ ZAMED); • spadek liczby beneficjentów i gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej	<p>w powiecie, województwie i kraju (w latach 2018 i 2019);</p> <ul style="list-style-type: none"> • pogłębianie się deficytu w budżecie Gminy w latach 2013-2019; • niedostateczny poziom e-usług świadczonych przez Urząd Gminy w Zapolicach;
---	--

pomocy społecznej (spadek w latach 2013-2020 znacznie wyższy niż w powiecie, województwie i kraju);

- bogata i urozmaicona oferta kulturalna i sportowa proponowana przez GOKiS i skierowana do wszystkich mieszkańców Gminy;
- wysoki wskaźnik liczby osób biorących udział w imprezach masowych na 1 000 osób (wyższy również podczas sytuacji pandemicznej);
- wyższy niż przeciętny poziom zainteresowania mieszkańców ofertą kulturalną i sportową proponowaną przez GOKiS;
- wzrost dostępności placówek kultury i sportu;
- rozbudowa infrastruktury sportowej (budowa stref aktywności fizycznej, rekreacji i placów zabaw, stadion, starania o boisko treningowe);
- wysoki poziom frekwencji mieszkańców Gminy w wyborach samorządowych;
- zaangażowanie Gminy w działania ukierunkowane na wzrost aktywności społecznej i fizycznej mieszkańców (wspieranie działalności Klubów Seniora, modernizacja budynków gminnych, w tym świetlic);
- wysoki poziom aktywności społecznej

<p>mieszkańców (organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, OSP)</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpraca władz samorządowych z organizacjami samorządowymi; • działania Gminy podejmowane samodzielnie lub w partnerstwie ukierunkowane na zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców; • pozyskiwanie przez Gminę dofinansowań unijnych i krajowych; • wysoki odsetek wydatków Gminy na cele inwestycyjne (aż 29,84%); • współpraca Gminy z innymi jednostkami samorządowymi przy realizacji wspólnych projektów dofinansowanych z funduszy unijnych (Gmina Zduńska Wola, Powiat Zduńskowski);	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost realnych i potencjalnych zasobów pracy w wyniku obserwowanego obecnie wzrostu liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, zwłaszcza kobiet; • podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pedagogicznej skutkujące bardziej nowatorskimi i efektywnymi metodami nauczania;	<ul style="list-style-type: none"> • odpływ młodych mieszkańców do większych miast; • proces depopulacji województwa łódzkiego oraz postępujące starzenie się mieszkańców; • niż demograficzny – brak zastępowalności pokoleń; • wzrost kosztów związany

<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie terenu szkolnego i jego adaptacja na parking dla samochodów osobowych i autokarów dowożących do szkoły dzieci; • modernizacja budynku NZOZ ZAMED ukierunkowana na potrzeby mieszkańców; • rozszerzenie oferty usług medycznych świadczonych w NZOZ ZAMED i podniesienie ich jakości; • uruchomienie żłobka (może przyczynić się do zmniejszenia bezrobocia, a także wpłynąć na atrakcyjność osiedleńczą Gminy); • powstanie Gminnego Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Zapolicach, którego celem jest profesjonalna obsługa czytelnictwa, bibliotekarstwa oraz zaspokojenie w większym stopniu potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy; • możliwość aplikowania o środki zewnętrzne na działalność kulturalną i sportową w ramach jednej instytucji (wspomnianego wyżej Centrum); • akces Gminy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego, w ramach którego współpracę zadeklarowało 7 jednostek samorządu terytorialnego: Gmina Zapolice, Miasto Sieradz, Miasto Zduńska Wola, Gmina Zduńska Wola, Miasto Łask, Gmina Sieradz, powiat zduńskowolski, powiat łaski;	<p>z procesem starzenia się mieszkańców (np. infrastruktura i wyposażenie, usługi medyczne, świadczenia pomocy społecznej);</p> <ul style="list-style-type: none"> • trudności w pozyskaniu dofinansowań zewnętrznych (fundusze unijne, krajowe); • trudności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych przez organizacje pozarządowe; • negatywne skutki społeczne i psychologiczne pandemii spowodowanej wirusem SARS-CoV-2 (np. obniżenie poziomu edukacji, wykluczenie społeczne spowodowane długim okresem izolacji, konieczność pomocy psychologicznej, zwłaszcza dla uczniów); • długotrwałe pogorszenie sytuacji finansowej samorządu w związku z kryzysem wywołanym pandemią • niewystarczające finansowanie świadczeń zdrowotnych w ramach kontraktów z Łódzkim Oddziałem NFZ;
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • wzrost znaczenia idei partycypacji społecznej w polityce rozwoju lokalnego; • wzrost aktywności i organizowania się społeczeństwa wokół różnego typu kwestii istotnych z punktu widzenia małych społeczności (np. nowe inwestycje, ochrona środowiska, bezpieczeństwo); • wzrost świadomości społecznej dotyczącej zrównoważonego rozwoju; • rosnąca popularność programów edukacji prozdrowotnej i proekologicznej w przedszkolach i szkołach; • rozwój nowych sposobów komunikacji, nie tylko prywatnej, ale też oficjalnej i urzędowej (e-learning, e-podręczniki, e-dziennik, e-urząd) zwłaszcza w trakcie trwania pandemii oraz po jej zakończeniu.	
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

Tab. 2. Analiza SWOT dla sfery gospodarczej

SFERA GOSPODARCZA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY

<ul style="list-style-type: none"> • dobrej jakości gleby stanowią podstawę rozwoju rolnictwa, a także umożliwiają zintensyfikowanie upraw polowych, sadownictwa i warzywnictwa; • znaczny wzrost całkowitej liczba podmiotów gospodarczych według REGON funkcjonujących na terenie Gminy Zapolice (w latach 2013-2019 o 45,3%, co znacznie przekracza średnie powiatu, województwa i kraju); • zwolnienie od podatku od nieruchomości za część 2020 r. (w związku z sytuacją pandemiczną); • spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych (w latach 2013-2020 o 55,1%); • względnie niewielki odsetek osób bezrobotnych zarejestrowanych będących w wieku produkcyjnym; • wzrost liczby pracujących według innego podziału niż PKD (w latach 2013-2019 wyższy niż w powiecie); • wysoki potencjał turystyczny ze względu na walory przyrodnicze, historię regionu i ofertę kulturalną proponowaną przez Gminę; • obecność cennego przyrodniczo i atrakcyjnego pod względem turystycznym Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki	<ul style="list-style-type: none"> • średni poziom przedsiębiorczości na terenie Gminy (wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do REGON na 1 000 ludności niższy niż średnia powiatowa, wojewódzka i krajowa) • doraźny charakter współpracy Gminy z przedsiębiorcami; • niewielka powierzchnia terenów inwestycyjnych, • brak uzbrojenia terenów inwestycyjnych Gminy; • brak kampanii promującej tereny inwestycyjne będące w posiadaniu Gminy; • znaczny przyrost liczby osób zarejestrowanych bezrobotnych w 2020 r. wskutek sytuacji pandemicznej (znacznie wyższy niż w powiecie, województwie i kraju); • niedostateczna liczba ofert pracy na terenie Gminy dla osób po 50 roku życia; • pomimo spadku spora liczba osób długotrwale bezrobotnych (w 2020 r. stanowiły 46,2% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy); • w 2020 r. największy przyrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych w dwóch najmłodszych grupach
--	--

<p>(zajmuje 28,4% powierzchni);</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja cyklicznych imprez o charakterze historycznym (np. inscenizacja walki 30 Pułku Strzelców Kaniowskich z Niemcami w 1939 r.); • atrakcyjna oferta z zakresu turystyki aktywnej (szlaki turystyczne piesze, rowerowe i konne, spływ kajakowy); • liczne zabytki architektury (dworki, pałace, kościoły, kaplice); • ochrona przeciwpożarowa;	<p>defaworyzowanych na rynku pracy (do 25 roku życia i do 30 roku życia);</p> <ul style="list-style-type: none"> • wysoki udział kobiet w liczbie bezrobotnych w 2020 r. w Gminie (wartości znacznie wyższe niż w powiecie, województwie i kraju); • brak profesjonalnej infrastruktury turystycznej (odpowiedniej nawierzchni szlaków turystycznych, ich oświetlenia i oznakowania); • brak wypracowanej marki turystycznej i spójnej polityki turystycznej; • brak wystarczających i skutecznych działań promujących atrakcje turystyczne Gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • akces Gminy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego, w ramach którego współpracę zadeklarowało 7 jednostek samorządu terytorialnego: Gmina Zapolice, Miasto Sieradz, Miasto Zduńska Wola, Gmina Zduńska Wola, Miasto Łask, Gmina Sieradz, powiat zduńskowolski, powiat łaski; • intensyfikacja współpracy Gminy z przedsiębiorcami (obserwowany spadek liczby przedsiębiorców związanych z rolnictwem, łowiectwem czy leśnictwem może w przyszłości przyczynić się zmiany wiejskiego charakteru Gminy);	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się społeczeństwa i jego intensywna depopulacja mogą w przyszłości doprowadzić do kurczenia się realnych i potencjalnych zasobów pracy, obniżenia potencjału konsumpcyjnego oraz niechęci przedsiębiorców do podejmowania ryzyka inwestycyjnego • długotrwałe pogorszenie sytuacji finansowej samorządu w związku z kryzysem wywołanym pandemią (w tym spadek wpływów pochodzących z CIT i PIT); • brak działań aktywizujących zawodowo wobec osób długotrwale

<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie kompleksowej oferty promocyjno-informacyjnej terenów inwestycyjnych dostępnych na terenie Gminy; • rządowy projekt oskładkowania umów cywilnoprawnych (śmieciowych), co powinno przełożyć się na wzrost wpływów z podatków; • dostępność funduszy zewnętrznych (unijnych, krajowych) na działania wspierające rozpoczynanie działalności gospodarczej; • realizacja spójnego, profesjonalnego oznakowania atrakcji turystycznych oraz dojazd do nich (system informacji przestrzennej); • kultywowanie tradycji regionu i wypracowanie na tej podstawie/przy jej udziale marki turystycznej powiatu; • opracowanie dokumentu strategicznego wyznaczającego kierunki rozwoju i prowadzenia działań ukierunkowanych na rozwój turystyki i wypracowanie marki turystycznej; • rozwój gospodarstw agroturystycznych; • utworzenie Gminnego Punktu Informacji Turystycznej; • dbanie o wizerunek turystyczny	<p>bezrobotnych grozi ich przejściem do grupy biernych zawodowo, co przy braku uprawnień emerytalno-rentowych oznacza wykluczenie społeczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak wystarczającej bazy noclegowej dla rozwoju turystyki; • tworzenie i rozwój konkurencyjnych regionów turystycznych opartych na podobnych walorach przyrodniczych (obszary leśne, zasoby wodne) i turystyce aktywnej; • stopniowa degradacja zasobów naturalnych Gminy wraz z rozwojem turystyki.
---	---

<p>Gminy Zapolice w sieci (turystyczne portale internetowe, internetowe bazy noclegowe, itp.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój turystyki i związane z nim dodatkowe dochody; • stworzenie przez GOKiS oferty kulturalnej i sportowej atrakcyjnej również dla turystów (w sezonie); • zmieniający się „model konsumpcyjny” Polaków – m.in. wyrażający się we wzroście udziału wydatków na turystykę i rekreację; • rosnący, zagraniczny i krajowy popyt na usługi agroturystyczne i kulturę wiejską.	
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

Tab. 3. Analiza SWOT dla sfery przestrzennej

SFERA PRZESTRZENNA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • ogromnym atutem Gminy jest lokalizacja geograficzna: z jednej strony niemal w centrum kraju, z	<ul style="list-style-type: none"> • niski odsetek terenów zalesionych (w 2019 r. - 15,7%, czyli poniżej

<p>drugiej na terenach zielonych i przyrodniczo-chronionych (w tym w obszarze funkcjonalnym Doliny Rzeki Warty;</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja Gminy niemal w centrum kraju; • niski stopnia uprzemysłowienia obszaru Gminy; • brak inwestycji szkodliwych dla środowiska i dalszego ograniczania ich powstawania; • ograniczona liczba istniejących źródeł degradacji środowiska; • korzystne warunki klimatyczne dla rozwoju gospodarki; • dobra jakość wód podziemnych, które zaspokajają potrzeby komunalne Gminy (wg raportu WIOŚ z 2017 r.); • dość dobrej jakości gleby klas II, III i IV (44,9% ogółu użytków rolnych w Gminie); • spory odsetek obszarów prawnie chronionych (w 2019 r. - 29,9%); • realizacja przez Gminę Programu Ochrony Środowiska obejmującego lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024;	<p>średniej krajowej i wojewódzkiej);</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalne podtopienia spowodowane obfitymi opadami; • zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych w strefie krawędziowej doliny rzeki Warty (na odcinku Beleń-Strońsko); • zła jakość wód w dwóch głównych rzekach Gminy: Warty i Widawki (wg raportu WIOŚ z 2017 r.); • ograniczenie wynikające z faktu, iż spora część obszaru Gminy (29,9%) objęta jest ochroną przyrodniczą i krajobrazową, który stanowi teren w większości o niskim stopniu zagospodarowania; • brak wystarczających podstaw do racjonalnego zarządzania gospodarką przestrzenną spowodowany niskim stanem opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy (w 2019 r. plany zagospodarowania przestrzennego obejmowały tylko 5,0%); • brak odgórnej koordynacji zjawiska suburbanizacji może negatywnie wpływać na zagospodarowanie przestrzenne Gminy; • niski poziom niski skanalizowana Gminy (w latach 2013-2019 poziom udziału korzystających z kanalizacji kształtował się na poziomie 26,0-30,0%);
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • zaangażowanie władz samorządowych w realizację działań ukierunkowanych na ochronę środowiska (OZE, „Czyste Powietrze”, nowoczesna oczyszczalnia ścieków); • zróżnicowanie przestrzenne Gminy na część wschodnią o charakterze inwestycyjno-gospodarczym i część zachodnią o charakterze rekreacyjno-turystycznym; • wzrost odsetka osób korzystających z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w ogóle mieszkańców Gminy; • korzystna sytuacja mieszkaniowa w Gminie - wzrost liczby budynków i mieszkań, poprawa warunków mieszkaniowych; • przebieg drogi szybkiego ruchu S8 przez teren Gminy; • wzrost długości dróg gminnych (w 2019 r. o 71,8% w stosunku do 2012 r.); • połączenia komunikacyjne obsługiwane przez Państwową Komunikację Samochodową (PKS) i Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Zduńskiej Woli (MPK);	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo niski poziom zgazyfikowania Gminy (w 2019 r. korzystało z niej 0,1% ogółu mieszkańców); • brak dróg krajowych lub wojewódzkich; • brak stacji kolejowej; • znaczny spadek wydatków Gminy na infrastrukturę drogową, którego powodem są inne kluczowe inwestycje; • niski procentowy udział ścieżek rowerowych na obszarze Gminy w stosunku do powiatu i województwa;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój odnawialnych źródeł energii	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenie powodziowe;

<p>np. farmy wiatrowe, baterie słoneczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie zieleni przy obiektach usługowych; • propagowanie rolnictwa ekologicznego; • ochrona gruntów o wyższych klasach bonitacyjnych przed ruralizacją; • rozbudowa sieci kanalizacyjnej, gazowej i teleinformatycznej; • rosnący popyt na działki pod budownictwo mieszkaniowe, letniskowe i usługowe; • rozwój budownictwa indywidualnego; • wytyczenie i właściwe oznakowanie ścieżek rowerowych; • stworzenie spójnego systemu komunikacyjnego i transportowego na obszarze Gminy (drogi, ścieżki rowerowe, szlaki piesze, transport publiczny).	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenie suszą wskutek zmian klimatycznych; • degradacja środowiska naturalnego (np. wskutek niespójnego rozwoju turystyki); • procesy suburbanizacyjne i wiążące się z nimi potencjalne konflikty społeczne spowodowane napływem nowych mieszkańców z miast przyzwyczajonych do innego stylu życia; • brak kontynuacji w polityce rozwoju, dominują działania operacyjne – brak myślenia strategicznego, w dłuższej perspektywie czasowej. Prowadzenie polityki rozwoju w cyklu wyborczym – pracownicy administracji uzależnieni od wyników wyborów lokalnych. Zmiana władzy wiąże się ze zmianami na kluczowych stanowiskach w administracji samorządowej; • wzrost kosztów rozwoju infrastruktury transportu publicznego m.in.: poprzez coraz bardziej rygorystyczne standardy emisyjności; • długotrwałe pogorszenie sytuacji finansowej samorządu w związku z kryzysem wywołanym pandemią; • negatywny wpływ braku inwestycji w zakresie infrastruktury sieciowej (kanalizacyjna, wodociągowa,
--	---

	teleinformatyczna) na rozwój turystyki
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

3. WIZJA I MISJA

Wizja jest odzwierciedleniem stanu przyszłego, który organy Jednostki Samorządu Terytorialnego chcą osiągnąć. Jest to również koncepcja przyszłości

Zapolice jako rozwinięta infrastrukturalnie gmina, przyjazna dla mieszkańców, turystów i przedsiębiorców, funkcjonująca w zgodzie z naturą.

Gminy oraz bazowa aspiracja, która dla wszystkich podmiotów funkcjonujących w gminie powinna być wspólna. Zdefiniowanie mocnych stron, słabych stron, szans oraz zagrożeń za pomocą analizy SWOT pozwoliło na ustalenie kluczowych elementów, które łączą się ze sformułowaną misją i wizją. Wizja została sformułowana w następujący sposób:

Powyższa wizja rozwoju gminy Zapolice pozwoli na wskazanie celów zarówno strategicznych, jak i operacyjnych, które będą wyznaczały kierunki działań w wielu obszarach funkcjonowania Gminy. Zdefiniowanie celów strategicznych oraz operacyjnych, do których realizacji będzie dążyć gmina Zapolice w latach 2021-2030 posłuży optymalnemu dostosowaniu działań, zwiększaniu potencjału oraz wykorzystywaniu szans i unikaniu zagrożeń. Wizja rozwoju Gminy Zapolice jest stanem docelowym, którego czas realizacji został zaplanowany na 2030 rok przy wykorzystaniu możliwości oraz istniejących zasobów Gminy. Ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza gmina. Wizja, jaką sformułowano dla gminy Zapolice, jest połączeniem trzech najważniejszych obszarów, które są fundamentem funkcjonowania Gminy. Infrastruktura jest niezwykle ważna z punktu widzenia komunikacji, dostępności zarówno dla pieszych jak i kierowców. Zwraca się również uwagę na wszelkie grupy funkcjonujące na terenie Gminy - mieszkańców, turystów oraz przedsiębiorców. To pokazuje, jak ważne są relacje, dobrobyt oraz przyjazne środowisko do życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Dodatkowo zwraca się również uwagę na życie w zgodzie ze środowiskiem naturalnym, tak by jak najdłużej można było korzystać z dobrodziejstw natury i walorów krajobrazu.

Misja określana jest jako syntetyczna deklaracja określająca cel oraz stanowi najogólniejszą koncepcję działania. W strategii, która tworzona jest przy udziale partnerów społecznych, misja to również odzwierciedlenie zobowiązań wobec przyszłości. Należy zwrócić uwagę, że sformułowanie misji jest pomocne przy realizacji wizji danej jednostki. Gmina Zapolice przyjęła następującą misję:

Tworzenie warunków do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju; rozwój kapitału społecznego oraz promocja gminy i wzrost jej atrakcyjności w regionie.

Podstawą powyższej misji jest poprawa jakości życia mieszkańców, którzy są punktem odniesienia dla działalności Gminy. Tworzą oni społeczność, która chce, aby miejsce, w którym mieszkają, było przyjazne oraz odpowiadało na wszelkie potrzeby. By możliwe było zrealizowanie powyższych potrzeb ważny jest rozwój infrastruktury technicznej, rozwój kapitału społecznego, a także promocja Gminy i wzrost jej atrakcyjności w regionie.

Sformułowane w ten sposób wizja i misja gminy Zapolice uwzględnia szereg ważnych elementów:

- posiadany potencjał wynikający z korzystnej lokalizacji, warunków przyrodniczych,
- wysoki poziom kapitału ludzkiego,
- szeroko pojęte zasoby kulturowe i środowiskowe, które determinują atrakcyjność regionu,
- kierunek przyszłych działań władz gminy Zapolice w różnych obszarach, takich jak rozwój społeczno-gospodarczy, poprawa warunków życia mieszkańców oraz dbałość o środowisko naturalne.

4. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE - KIERUNKI ROZWOJU GMINY ZAPOLICE

Zaprezentowanie w diagnozie oraz podsumowane w analizie SWOT wyzwania i napotykanne problemy pozwoliły na wyszczególnienie najważniejszych celów rozwojowych - celów strategicznych oraz operacyjnych.

W tworzeniu strategii, a także w osiągnięciu przyjętej wizji rozwoju gminy Zapolice na lata 2021-2030, należy skupić się na skonkretyzowanych celach strategicznych. Pomocne w tym będą również cele operacyjne oraz kierunki działań zmierzających ku poprawie sytuacji na obszarze Gminy. Ostateczny zbiór celów, a także przedsięwzięć podejmowanych w ich ramach, został określony na podstawie diagnozy obszaru społecznego, gospodarczego, przestrzennego oraz przyrodniczego, konsultacji społecznych oraz analizy kierunku zmian w kraju.

Należy nadmienić, iż nadrzędnym celem przyświecającym strategii jest wykorzystanie potencjału oraz poprawa wielu aspektów działalności gminy Zapolice. W poniższej tabeli zaprezentowano zestawienie celów strategicznych, operacyjnych, działań, oczekiwanych rezultatów działań oraz wskaźników ich osiągnięcia.

Pierwszym celem strategicznym opracowanym na potrzeby niniejszej strategii jest „Poprawa jakości życia mieszkańców”. Jak wynika z przeprowadzonej analizy SWOT, w tym obszarze gmina Zapolice obserwuje liczne problemy, przede wszystkim, jeśli chodzi o atrakcyjność osiedleńczą. Na ten aspekt składa się wiele czynników, takich jak dostęp do usług społeczno-kulturalnych, jakość opieki zdrowotnej, aktywizacja mieszkańców oraz szeroko pojęte bezpieczeństwo. Jest wiele problemów, z którymi muszą zmierzyć się władze samorządowe. Między innymi ogromnego problemu można upatrywać w dostępie do usług w ramach służby zdrowia. Ograniczona liczba aptek i punktów aptecznych oraz niewielka liczba lekarzy specjalistów na terenie Gminy to negatywne aspekty, które zauważalne są w codziennym życiu mieszkańców. Ponadto modernizacji wymaga budynek, w którym funkcjonuje przychodnia zdrowia. Dostęp do służby zdrowia to podstawowy czynnik, który warunkuje osiedlenie się potencjalnych mieszkańców na terenie gminy Zapolice. Władze Gminy będą podejmowały szereg działań w ramach strategii rozwoju, zmierzających do poprawy obecnej sytuacji. Głównym przedsięwzięciem będzie przebudowa oraz doposażenie ośrodka zdrowia. Ważny aspekt w życiu mieszkańców stanowi również bezpieczeństwo. Niestety w Gminie występuje większy poziom zagrożeń miejscowych (silne wiatry, opady śniegu, zagrożenia komunikacyjne i medyczne) niż w powiecie, województwie i kraju. W tym celu działania będą koncentrować się na rozbudowie oświetlenia ulicznego oraz przebudowie budynków Ochotniczej Straży Pożarnej. Warto przyjrzeć się również aspektowi aktywizacji mieszkańców, gdyż zwraca się uwagę na ich niską partycypację we wszelkiego rodzaju przedsięwzięciach realizowanych na terenie Gminy. Warto brać pod uwagę udział mieszkańców w inicjatywach, ponieważ przez to poczują się ważni i docenieni z punktu widzenia władz samorządowych. Dzięki temu będą mogli wdrażać swoje pomysły i być bliżej realizowanych projektów, które w dużej mierze będą służyły im i lokalnej społeczności. W tym celu będą realizowane przedsięwzięcia z zakresu edukacji prozdrowotnej, ścisłej integracji i

współpracy. Dużym problemem, który został zdiagnozowany, jest niedostateczny poziom e-usług świadczonych przez Urząd Gminy w Zapolicach. Postęp technologiczny, dostęp do rozwiązań informatycznych oraz usprawnienie procesów IT to ważne aspekty w działalności wielu urzędów w ramach działalności jednostek samorządu terytorialnego. Mieszkańcom zależy na szybkości realizowanych wniosków oraz szerszym dostępie do informacji. W tym celu Gmina wprowadzi rozwiązania z zakresu dostarczania mieszkańcom e-usług, zmodernizuje i rozbuduje infrastrukturę sprzętową oraz stworzy monitoring wizyjny i system informacyjny dla mieszkańców. W poniższych tabelach wskazano cele strategiczne i operacyjne dla gminy Zapolice.

Tab. 4. Zestawienie celów operacyjnych, działań, rezultatów oraz wskaźników dla celu strategicznego „Poprawa jakości życia mieszkańców”

CEL STRATEGICZNY 1: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW			
Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań

CEL STRATEGICZNY 1: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
Zwiększenie i poprawa dostępności do usług społeczno-kulturowych dla mieszkańców	Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remonty świetlic wiejskich i budynków gminnych.	Rozwój i popularyzacja sportu, kultury i działalności rekreacyjnej w gminie	Liczba nowych, rozbudowanych, przebudowanych, wyremontowanych świetlic wiejskich i budynków gminnych (szt.)
	Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na stadionie gminnym i na terenach sołeckich		Liczba rozbudowanych obiektów i miejsc o znaczeniu sportowym i rekreacyjnym (szt.)
	Przygotowanie dokumentacji projektowej na przebudowę, rozbudowę Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu		Liczba przygotowanych dokumentacji projektowych (szt.)
	Przebudowa lub budowa nowego ośrodka kultury wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu i pełnym wyposażeniem		Liczba nowych i przebudowanych obiektów i miejsc o znaczeniu społeczno-kulturowym wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu i pełnym wyposażeniem (szt.)

CEL STRATEGICZNY 1: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
Poprawa i rozbudowa infrastruktury dla osób wykluczonych	Przebudowa i dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Urzędu Gminy Zapolice oraz innych obiektów użyteczności publicznej	Większa inkluzja społeczna seniorów i niepełnosprawnych mieszkańców gminy	Liczba obiektów i miejsc dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)
	Tworzenie infrastruktury do potrzeb osób w wieku senioralnym	Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej dla osób w wieku senioralnym	Liczba obiektów i miejsc dostosowanych do potrzeb osób w wieku senioralnym (szt.)
Zwiększenie poziomu i jakości opieki zdrowotnej na terenie Gminy	Poprawa dostępności poprzez przebudowę i wyposażenie ośrodka zdrowia	Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	Liczba przebudowanych ośrodków zdrowia (szt.)
		Upowszechnienie badań profilaktycznych	Liczba wyposażonych ośrodków zdrowia (szt.) Liczba osób korzystająca z ośrodków zdrowia (os.)
Tworzenie warunków do lepszych warunków życia	Budowa mieszkań socjalno-komunalnych, przebudowa i remont istniejących obiektów	Poprawa warunków mieszkaniowych	Liczba nowych, przebudowanych i wyremontowanych mieszkań socjalno-komunalnych (szt.)
Stwarzanie przez gminę warunków do powstawania nowych miejsc pracy	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej	Liczba nowych podmiotów gospodarczych (szt.)

CEL STRATEGICZNY 1: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
Aktywizacja społeczna mieszkańców	Warsztaty i zajęcia prozdrowotne dla wszystkich grup społecznych Projekty obywatelskie – szerokorozumiane działania na rzecz współpracy i integracji w celu poprawy jakości życia mieszkańców	Zwiększenie świadomości zdrowotnej wszystkich grup społecznych Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Integracja mieszkańców	Liczba przeprowadzonych warsztatów i zajęć prozdrowotnych (szt.) Liczba projektów obywatelskich (szt.)
Poprawa bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania na terenie Gminy	Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remont oświetlenia ulicznego Rozbudowa, przebudowa budynków Ochotniczych Straży Pożarnych	Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców Redukcja liczby wypadków z udziałem pieszych Zwiększenie bezpieczeństwa pożarowego mieszkańców	Liczba nowego, rozbudowanego, przebudowanego i wyremontowanego oświetlenia ulicznego (szt.) Liczba nowych, rozbudowanych i przebudowanych budynków OSP (szt.)
Rozwój e-usług publicznych oraz informacji dla mieszkańców Gminy	Wprowadzenie e-usług oraz modernizacja/rozbudowa infrastruktury sprzętowej Stworzenie monitoringu wizyjnego oraz systemu informacyjnego dla mieszkańców	Zmniejszenie czasu obsługi mieszkańców przez Urząd Gminy Zwiększenie poziomu doinformowania mieszkańców	Liczba złożonych wniosków online (szt.) Liczba wyszukiwań na stronie Gminy (szt.)

Źródło: Opracowanie własne.

Drugim celem strategicznym jest „Przyjazne środowisko do życia”. Wiąże się to ściśle ze środowiskiem przyrodniczym, zasobami naturalnymi, jak również z działaniami o charakterze rewitalizacyjnym i turystycznym. Ważne jest skupienie działań na ochronie środowiska, rewitalizacji terenów zielonych oraz kształtowaniu postaw proekologicznych, by jak najdłużej zachować niezmienną przyrodnicze. Ważne jest to z punktu widzenia spędzania wolnego czasu przez mieszkańców, którzy chcą być bliżej natury i korzystać z jej dobrodziejstw. By możliwa była realizacja przyjętego celu strategicznego, Gmina musi podejmować szereg działań. Dzięki nim poprawi się komfort życia mieszkańców oraz zapewnione zostaną dodatkowe elementy sprzyjające osiedleniu się na tych terenach. Obecnie większość samorządów terytorialnych mierzy się z negatywnymi skutkami oddziaływania obszarów przemysłowych na jakość środowiska naturalnego. Pogorszeniu uległa jakość powietrza, co negatywnie wpływa na życie mieszkańców. Ponadto ogólnoswiatowe trendy wskazują na konieczność zwiększenia rangi OZE w działalności nawet najmniejszych jednostek samorządu terytorialnego, jakimi są gminy. Duże znaczenie ma wykorzystywanie fotowoltaiki w działalności, zarówno na budynkach prywatnych, jak i użyteczności publicznej. Dlatego też gmina Zapolice podejmie się inwestycji w odnawialne źródła energii w budynkach indywidualnych i użyteczności publicznej. Przełoży się to na zaoszczędzenie środków pieniężnych, ale również pozytywnie wpłynie na środowisko naturalne. Ogromnym problemem w gminie Zapolice jest niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego. Dzięki turystyce następuje wzrost gospodarczy, tworzą się nowe miejsca pracy oraz możliwe jest stworzenie własnej gminnej marki turystycznej, która przyciągnie odbiorców. Dużym problemem jest brak dostatecznej edukacji mieszkańców w zakresie postaw proekologicznych. Świadomość powinna być podstawowym aspektem przedsięwzięć realizowanych w ramach działań proekologicznych. Dlatego też gmina Zapolice podejmie się edukacji na rzecz poprawy bezpieczeństwa i zagrożeń wynikających z rozwoju cywilizacji.

Tab. 5. Zestawienie celów operacyjnych, działań, rezultatów oraz wskaźników dla celu strategicznego „Przyjazne środowisko do życia”

CEL STRATEGICZNY 2: PRZYJAZNE ŚRODOWISKO DO ŻYCIA			
Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
Ochrona zasobów naturalnych i środowiska	Poprawa jakości powietrza – inwestycje związane z ochroną środowiska i czystego powietrza: wymiana pieców, odbiór wyrobów zawierający azbest, przydomowe oczyszczalnie	Poprawa stanu środowiska w Gminie	Liczba projektów służących poprawie jakości powietrza (szt.)
	Inwestycje w odnawialne źródła energii w budynkach indywidualnych i użyteczności publicznej	Upowszechnienie odnawialnych źródeł energii	Liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii (szt.)
	Montaż paneli fotowoltaicznych w Gminie	Zmniejszone koszty za energię elektryczną	Liczba nowych paneli fotowoltaicznych (szt.)
	Współpraca z innymi podmiotami w zakresie Inwestycji w transport niskoemisyjny	Rozwój SMART VILLAGE	Liczba inwestycji w transport niskoemisyjny (szt.)
	Przebudowa i rozbudowa wraz z wyposażeniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	Poprawa i upowszechnienie selekcji odpadów komunalnych	Liczba przebudowanych i rozbudowanych wraz z wyposażeniem Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (szt.)

CEL STRATEGICZNY 2: PRZYJAZNE ŚRODOWISKO DO ŻYCIA

Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
	Opracowanie Aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji oraz pobudzenie wzrostu efektywności energetycznej	Liczba opracowanych dokumentów (szt.)
	Opracowanie Planu Ochrony Zabytków	Zwiększenie ochrony nad zabytkami	Liczba opracowanych dokumentów (szt.)
	Inwestycje związane z działaniami na rzecz ochrony zabytków wpisanych do rejestru ewidencji gminnej zabytków	Wzrost świadomości kulturowej	Liczba inwestycji na rzecz ochrony zabytków wpisanych do rejestru ewidencji gminnej zabytków (szt.)
	Działania w zakresie ochrony drzew pomnikowych i pomników przyrody	Poprawa ekologicznego wizerunku gminy	Liczba działań w zakresie ochrony drzew pomnikowych i pomników przyrody (szt.)
Działania rewitalizacyjne	Zagospodarowanie działek gminnych (na dziś planowane zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej na ul. Głównej w Zapolicach)	Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni i podniesienie estetyki miejsc	Liczba zagospodarowanych działek gminnych (szt.)
Zadbane przestrzenie zielone	Aktualizacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Zapolice	Ożywienie w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.	Liczba zaktualizowanych dokumentów (szt.)
Kształtowanie postaw ekologicznych	Działania edukacyjne (edukacja z zakresu ekologii, ochrony środowiska i przyrody)	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Liczba działań edukacyjnych z zakresu ekologii, ochrony środowiska i przyrody (szt.)

CEL STRATEGICZNY 2: PRZYJAZNE ŚRODOWISKO DO ŻYCIA			
Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
	Edukacja na rzecz poprawy bezpieczeństwa i zagrożeń wynikających z rozwoju cywilizacji		
Wzrost atrakcyjności turystycznej w regionie	Wykorzystanie potencjału mieszkańców, a także zdefiniowanych produktów lokalnych do promocji turystycznej gminy Zbudowanie marki turystycznej Gminy Zapolice Inwestycje związane z infrastrukturą szlaków turystycznych i obsługą ruchu turystycznego – przystanki turystyczne, nowe szlaki turystyczne, kładki, pomosty	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej terenu Gminy	Liczba zbudowanych marek turystycznych Gminy (szt.) Liczba działań promocyjnych (szt.) Długość powstałych szlaków turystycznych (km) Liczba powstałych przystanków turystycznych, kładek, pomostów (szt.) Liczba turystów odwiedzających Gminę (szt.)

Źródło: Opracowanie własne.

Ostatnim celem strategicznym jest „Rozwój infrastruktury technicznej”. Ten cel odnosi się również do poprawy jakości życia mieszkańców. Cele operacyjne w ramach tego celu strategicznego odnoszą się do kwestii zwiększenia dostępności komunikacyjnej, rozwoju infrastruktury sprzyjającej celom społecznym, a także modernizacji i rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Ogromnym problemem, który został określony w ramach szczegółowej analizy SWOT dla gminy Zapolice, jest bardzo niski stopień zgazyfikowania oraz skanalizowania. Ma to ogromne znaczenie dla mieszkańców, którzy nie ukrywają niezadowolenia z tego

faktu. Są to podstawowe obszary, które warunkują atrakcyjność osiedleńczą. W celu rozwiązania problemów związanych z infrastrukturą wodno-kanalizacyjną gmina Zapolice przyjmie do realizacji przedsięwzięcia mające na celu budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Poprawi to komfort życia mieszkańców oraz zapewni podstawowy dostęp do infrastruktury technicznej, która jest niezbędna do podejmowania decyzji o osiedleniu się na danym terenie. Aspekt gazyfikacji jest również uwzględniany w przyszłych działaniach. W ramach niego gmina zapewni wsparcie dla działań gazyfikacji terenów gminy Zapolice. Słabą stroną jest również brak żłobka, z którego skorzystałoby rodzice chcący wrócić do pracy zawodowej. Jest to istotne z punktu widzenia gospodarki oraz rynku pracy. Gmina podejmie się w przyszłości realizacji projektu dotyczącego budowy żłobka oraz rozbudowy istniejącego przedszkola. Takie działania poprawią komfort mieszkańców oraz przyczynią się do większego zadowolenia z życia na terenie gminy Zapolice.

Tab. 6. Zestawienie celów operacyjnych, działań, rezultatów oraz wskaźników dla celu strategicznego „Rozwój infrastruktury technicznej”

CEL STRATEGICZNY 3: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej	Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remont dróg	Poprawa stopnia skomunikowania gminy Poprawa stanu jakości dróg	Długość nowych, rozbudowanych i przebudowanych dróg (km) Średni czas przejazdu modernizowaną drogą (min)
	Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remonty ciągów pieszych i pieszorowerowych	Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego	Długość wybudowanych ciągów pieszych (km)

CEL STRATEGICZNY 3: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
		Zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego	Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych (km)
		Ograniczenie emisji spalin i innych szkodliwych związków do powietrza	Średni dobowy ruch pojazdów samochodowych na głównych odcinkach dróg (szt.)
		Zmniejszenie liczby wypadków drogowych	Liczba wypadków na drogach w Gminie (szt.)
Rozwój infrastruktury służącej celom społecznym	Wspieranie działań na rzecz gazyfikacji	Polepszenie jakości powietrza dzięki rozwojowi sieci gazowej	Procent mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej (%)
	Rozwój sieci szerokopasmowego Internetu	Ograniczenie problemu wykluczenia cyfrowego wśród mieszkańców	Liczba mieszkańców korzystających z dostępu do szerokopasmowego Internetu (os.)
	Budowa żłobka, modernizacja przedszkola	Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Gminy	Liczba wspartej infrastruktury wczesnoszkolnej i szkolnej. (szt.)
	Przebudowa Szkoły Podstawowej z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zagospodarowanie terenów przyległych	Wyższy komfort życia osób z niepełnosprawnościami	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)
	Sporządzanie nowych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zapolice	Dostosowanie przestrzeni do potrzeb mieszkańców i możliwości zagospodarowania	Liczba przygotowanych dokumentów dotyczących ładu przestrzennego w Gminie (w szt.)

CEL STRATEGICZNY 3: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Cel operacyjny	Działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i sanitarnej	Długość nowej, rozbudowanej, zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej oraz sieci kanalizacji sanitarnej (km)
	Budowa drugiej studni głębinowej (planowane ujęcia wody w m. Zapolice i Rembieszów)		Procent mieszkańców mających dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej oraz do sieci kanalizacji sanitarnej (%)
	Modernizacja stacji uzdatniania wody (planowane w m. Zapolice, Paprotnia, Rembieszów)		Liczba domów podłączonych do drugiej studni głębinowej (szt.)
	Budowa kanalizacji deszczowej		Długość sieci kanalizacji deszczowej (km) Liczba domów korzystających (podłączonych do) z sieci kanalizacji deszczowej (szt.)

Źródło: Opracowanie własne

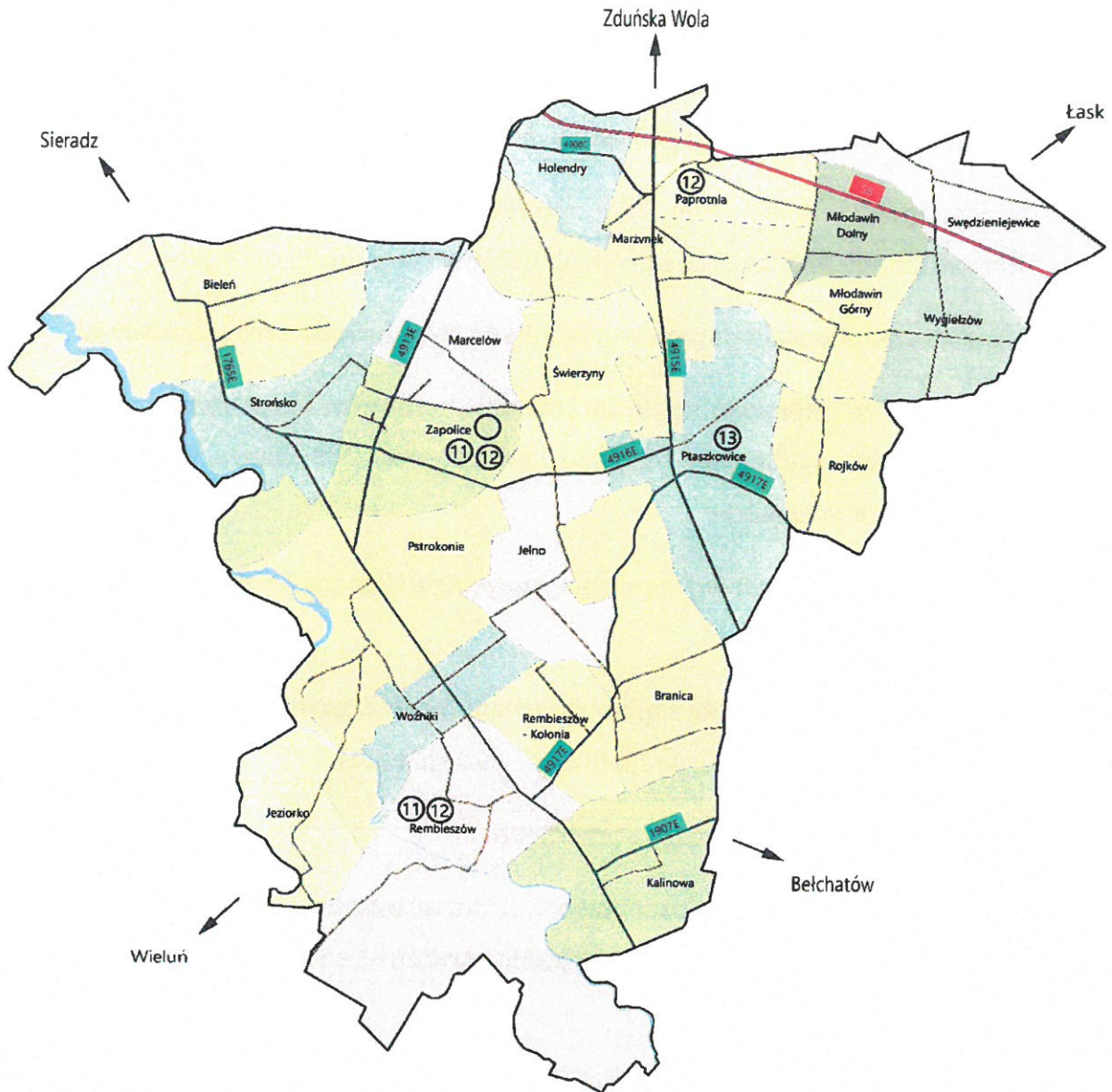
5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY ZAPOLICE

Model struktury funkcjonalno- przestrzennej obrazuje strategiczną wizję rozwoju gminy Zapolice w ujęciu długookresowym. Planowane przedsięwzięcia są wynikiem wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, określonych potrzeb i potencjału Gminy. Należy uwzględnić również specyfikę danego miejsca oraz zróżnicowanie w wielu aspektach. Punktem wyjścia dla modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Zapolice są zdefiniowane wyżej cele (strategiczne oraz operacyjne) oraz planowane projekty o charakterze strategicznym.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Zapolice została przedstawiona na poniższych mapach.

Mapa 1 Przedsięwzięcia realizowane na terenie Gminy Zapolice

Źródło: Opracowanie własne.

LEGENDA

Przedsięwzięcia zaznaczone na powyższej mapie:

Na mapie w miejscowości Zapolice zaznaczono symbolem ○ przedsięwzięcia realizowane na jej obszarze:

- *Przygotowanie dokumentacji projektowej na przebudowę, rozbudowę Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu*
- *Przebudowa lub budowa nowego ośrodka kultury wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu i pełnym wyposażeniem*
- *Przebudowa i dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Urzędu Gminy Zapolice oraz innych obiektów użyteczności publicznej*
- *Poprawa dostępności poprzez przebudowę i wyposażenie ośrodka zdrowia*
- *Inwestycje w odnawialne źródła energii w budynkach indywidualnych i użyteczności publicznej (Szkoła Podstawowa. Publiczne Przedszkole i oczyszczalnia ścieków)*
- *Przebudowa i rozbudowa wraz z wyposażeniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych*
- *Zagospodarowanie działek gminnych (planowane zagospodarowanie terenu przy szkole podstawowej na ul. Głównej w Zapolicach)*
- *Budowa żłobka, modernizacja przedszkola*
- *Przebudowa Szkoły Podstawowej z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zagospodarowanie terenów przyległych*
- *Budowa kanalizacji deszczowej*

11. Budowa drugiej studni głębinowej (planowane ujęcia wody w m. Zapolice i Rembieszów)

12. Modernizacja stacji uzdatniania wody (planowane w m. Zapolice, Paprotnia, Rembieszów)

13. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych (Ptaszkowice)

* kursywą zaznaczono działania kluczowe

Projektami kluczowymi dla Gminy Zapolice są również:

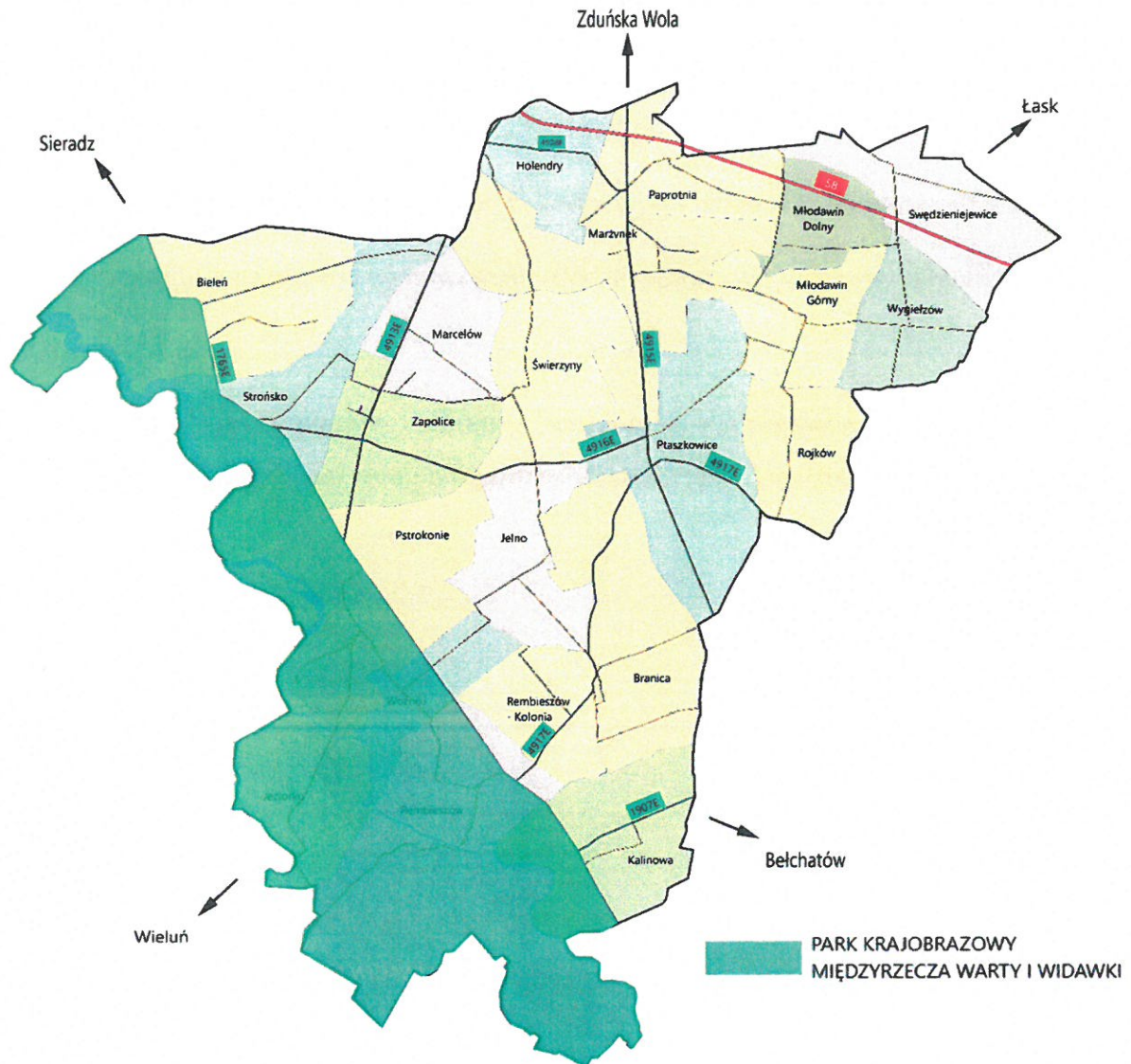

- *Budowa mieszkań socjalno-komunalnych, przebudowa i remont istniejących obiektów*
- *Montaż paneli fotowoltaicznych w Gminie*
- *Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remont dróg*
- *Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remonty ciągów pieszych i pieszo-rowerowych*
- *Rozbudowa, przebudowa budynków Ochotniczych Straży Pożarnych*
- *Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gm. Zapolice*

Lokalizacja powyższych projektów znajduje się na całym terenie, gminy, dlatego też nie można było ująć ich szczegółowo na powyższej mapie.

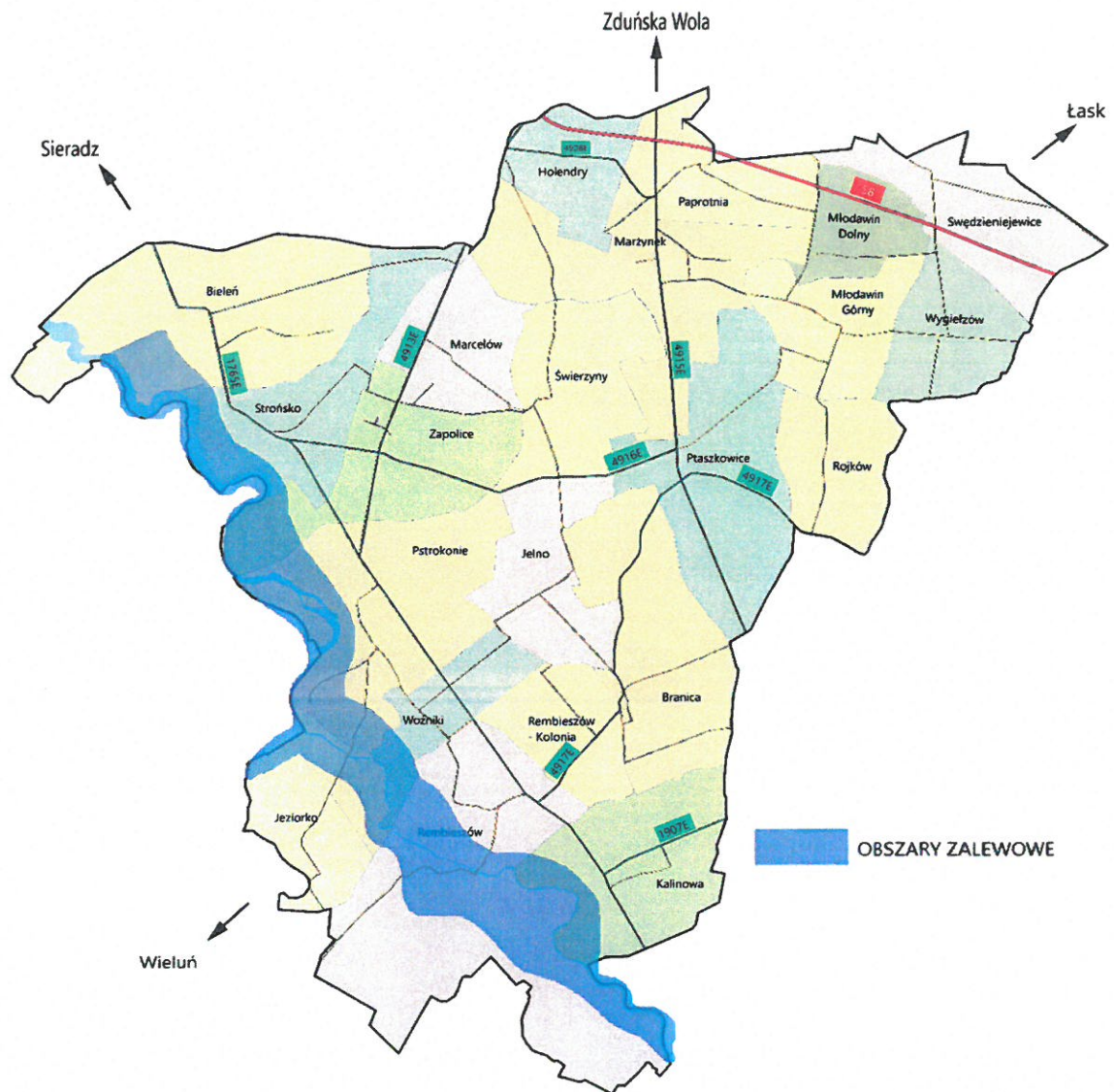
Mapa 2 Obszar Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki

Źródło: Opracowanie własne.

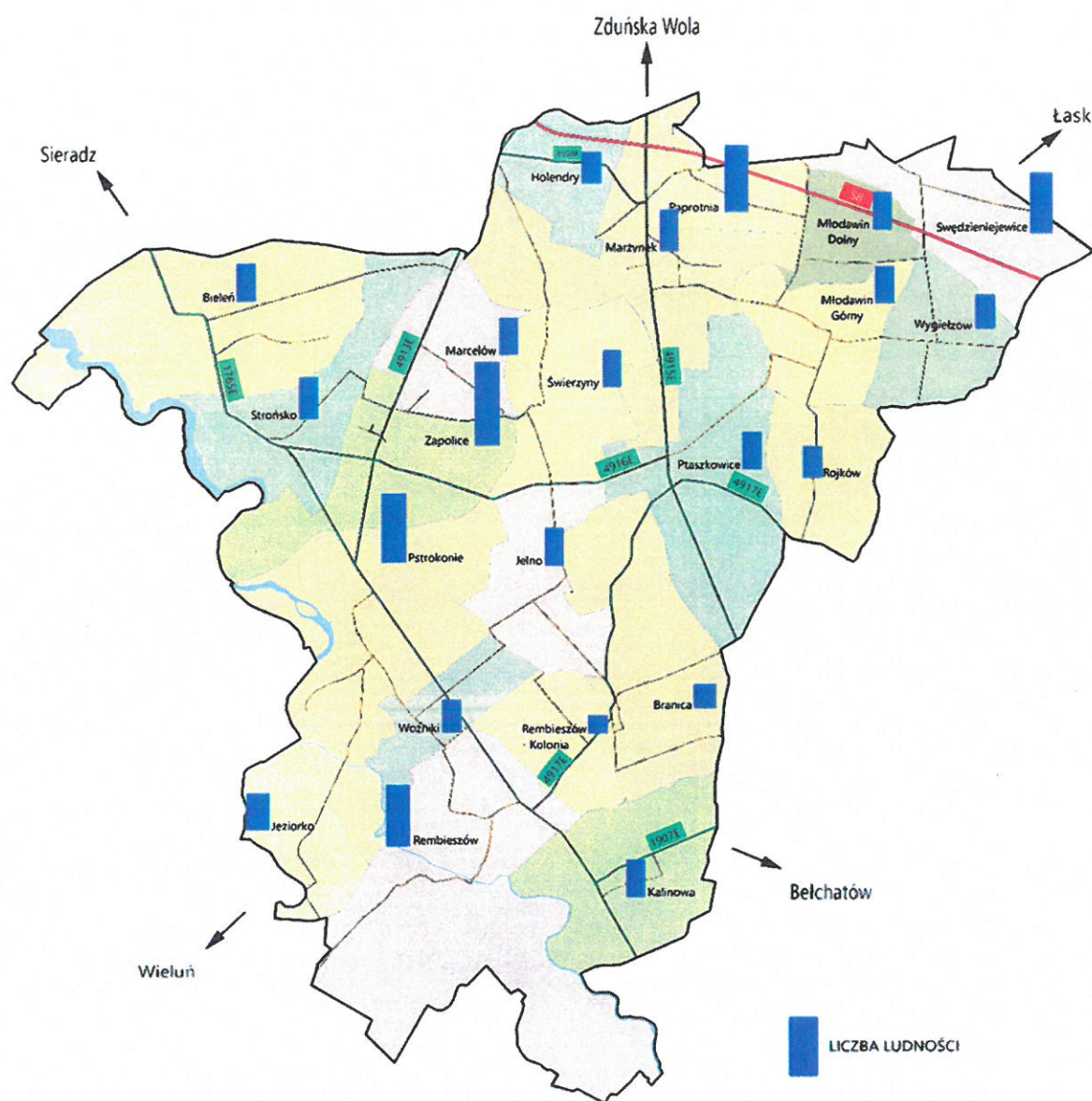
Mapa 3 Tereny zalewowe na terenie Gminy Zapolice

Źródło: Opracowanie własne.

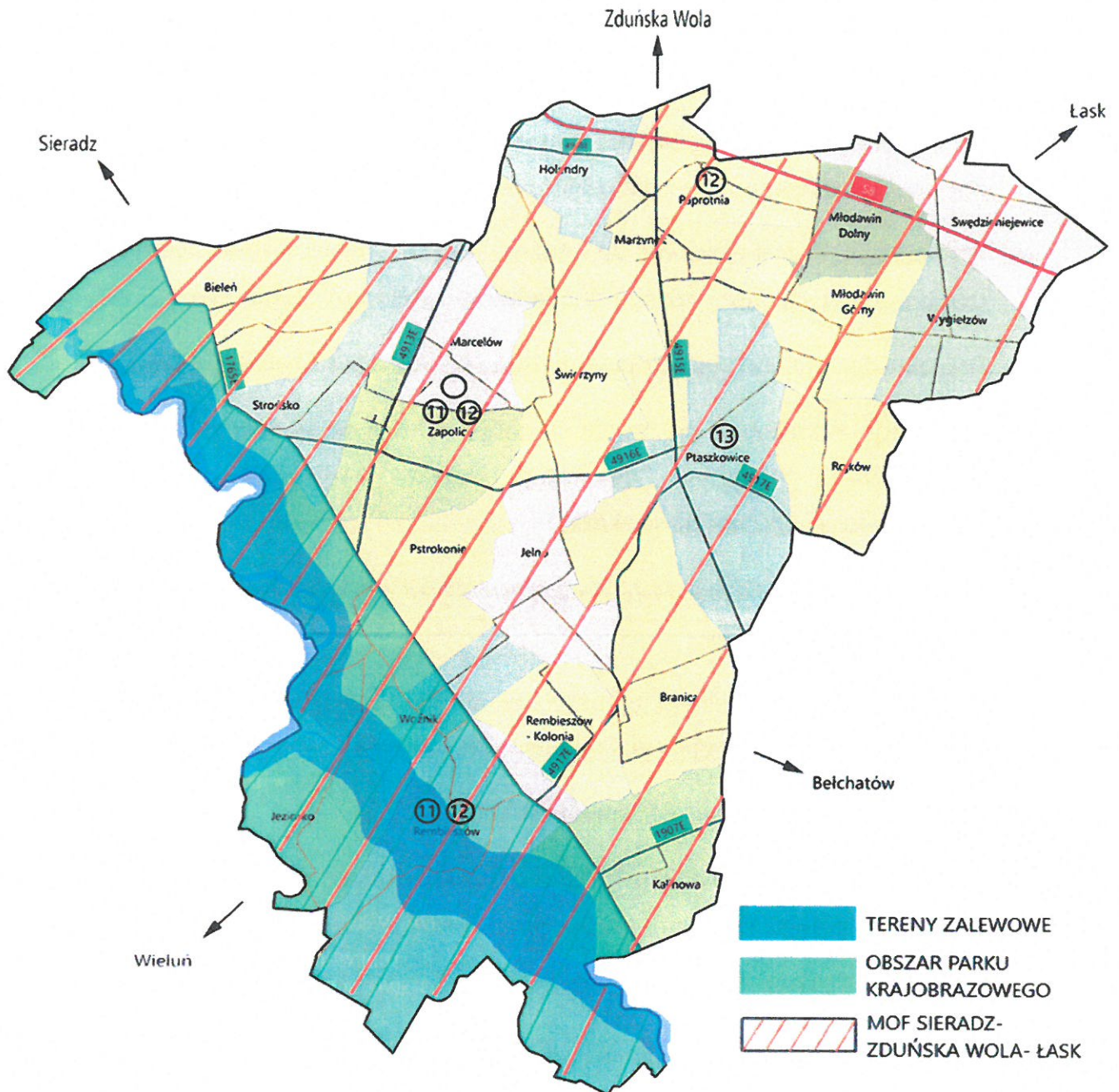
Mapa 4 Liczba ludności w sołectwach Gminy Zapolice

Źródło: Opracowanie własne.

Mapa 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Zapolice

Źródło: Opracowanie własne.

LEGENDA

Przedsięwzięcia zaznaczone na powyższej mapie:

Na mapie w miejscowości Zapolice zaznaczono symbolem ○ przedsięwzięcia realizowane na jej obszarze:

- *Przygotowanie dokumentacji projektowej na przebudowę, rozbudowę Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu*
- *Przebudowa lub budowa nowego ośrodka kultury wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu i pełnym wyposażeniem*
- *Przebudowa i dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Urzędu Gminy Zapolice oraz innych obiektów użyteczności publicznej*
- *Poprawa dostępności poprzez przebudowę i wyposażenie ośrodka zdrowia*
- *Inwestycje w odnawialne źródła energii w budynkach indywidualnych i użyteczności publicznej (planowane: Szkoła Podstawowa, Publiczne Przedszkole i oczyszczalnia ścieków)*
- *Przebudowa i rozbudowa wraz z wyposażeniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych*
- *Zagospodarowanie działek gminnych (planowane zagospodarowanie terenu przy szkole podstawowej na ul. Głównej w Zapolicach)*
- *Budowa żłobka, modernizacja przedszkola*
- *Przebudowa Szkoły Podstawowej z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zagospodarowanie terenów przyległych*
- *Budowa kanalizacji deszczowej*

11. Budowa drugiej studni głębinowej (planowane ujęcia wody w m. Zapolice i Rembieszów)

12. Modernizacja stacji uzdatniania wody (planowane w m. Zapolice, Paprotnia, Rembieszów)

13. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych (Ptaszkowice)

* kursywą zaznaczono działania kluczowe.

6. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE Kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy Zapolice

Ustalenia i rekomendacje obejmujące kształtowanie i prowadzenie wszelkich działań w zakresie polityki przestrzennej i zagospodarowania terenu gminy Zapolice zostały określone na podstawie modelu funkcjonalno-przestrzennego oraz Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI). Cały obszar gminy Zapolice wchodzi w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF Sieradz-Zduńska Wola-Łask).

Mając na uwadze, iż teren gminy Zapolice charakteryzuje się różnorodnością, cele polityki przestrzennej powinny być kształtowane, a w późniejszym czasie realizowane w sposób zróżnicowany i dostosowany do charakterystyki obszaru. Zwracając uwagę na powyższe założenie, proponuje się następujące rekomendacje:

- adaptacja dotychczasowego zagospodarowania terenu do nowych warunków, z uwzględnieniem wszelkich modernizacji, przebudowy i rozbudowy budynków,
- zwrócenie uwagi na stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony,
- uwzględnienie walorów krajobrazowych, stanu środowiska przyrodniczego oraz wymagań co do jego ochrony,
- poprawa warunków i jakości życia, ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludności i mienia,
- stymulowanie rozwoju Gminy,
- nadzorowanie stanu prawnego gruntów znajdujących się n terenie gminy Zapolice,
- działania skupione na wszelkich obiektach i terenach chronionych na podstawie odrębnych przepisów,
- nadzorowanie występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,

- bieżące monitorowanie stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- realizacja zadań służących ponadlokalnym celom publicznym,
- ochrona dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,
- wykorzystywanie walorów ekonomicznych przestrzeni,
- respektowanie prawa własności przy gospodarowaniu przestrzennym,
- realizowanie zadań Gminy zgodnie z potrzebami obronności i bezpieczeństwa państwa,
- działania skupione na współpracy samorządu gminy z samorządem powiatowym i wojewódzkim, dotyczące prowadzonych analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego, zagadnień jego rozwoju; współdziałanie pomiędzy gminą Zapolice a gminami sąsiednimi,
- przewidywanie obszarów zieleni publicznej, które stwarzają warunki do wypoczynku i rekreacji, przy opracowywaniu planów miejscowych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- sprawne i logiczne planowanie w przestrzeni związane z rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnych,
- dostrzeżenie społecznych potrzeb mieszkańców w zakresie zagospodarowania terenu, lokalizacji miejsc istotnych z punktu widzenia życia na terenie gminy Zapolice,
- ustalenie i sprecyzowanie priorytetów w zakresie planowania przestrzennego oraz zarządzania rozwojem Gminy,
- unowocześnienie i podniesienie atrakcyjności przestrzeni dla mieszkańców (w tym infrastruktura mieszkaniowa, usługowo-handlowa),
- ustalenie zasad i kierunków rozwoju komunikacji pieszej oraz rowerowej,
- konieczność zachowania naturalnej zdolności retencyjnej gruntów - czynnika szczególnie istotnego w kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu.

Na terenie gminy znajdują się również obszary wskazane do wyłączenia spod zabudowy. Są to m.in.:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią (tereny rzek Warty i Widawki),
- obszar zagrożenia powodzią (ochrona przeciwpowodziowa dla rzeki Widełki),
- strefy ochronne cmentarzy,
- strefy oddziaływania infrastruktury technicznej (drogi, linie wysokiego napięcia),
- strefy oddziaływania elektrowni wiatrowych ustalonych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- strefy ochronne ujęć wody,
- formy ochrony przyrody (w tym użytki ekologiczne, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, rezerwat przyrody, strefa krawędziowa doliny Warty)
- tereny leśne,
- obszary przeznaczone do zalesiania,
- tereny dolin rzecznych.

W ramach rozwoju tzw. niebieskiej i zielonej infrastruktury w kontekście adaptacji do zmian klimatu, promowania oraz wsparcia rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw proponuje się następujące rozwiązania:

- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.);
- sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników;
- zakładanie terenów zielonych;
- zakładanie zielonych dachów, zielonych ścian na budynkach, zielonych przystanków;
- zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką przy domach;

- zakładanie oczek wodnych w przestrzeniach gminnych oraz w przydomowych ogrodach.

W kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu zwraca się szczególną uwagę na:

- wprowadzaniu i egzekwowaniu standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujące m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji;
- unikanie „betonowania” przestrzeni- stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych lub ze żwiru/pospółki zamiast szczelnych powierzchni betonowych;
- uwzględnienie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.

7. OBSZAR STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) GMINY ZAPOLICE

Powołując się na ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju przyjmuje się, iż Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) jest to obszar o zidentyfikowanych bądź potencjalnych powiązaniach o charakterze funkcjonalnym. Dodaje się również zapis dotyczący szczególnych warunków społecznych, przestrzennych lub gospodarczych, które decydują o występowaniu wszelkich barier rozwoju bądź trwałych, możliwych do ożywienia potencjałów rozwojowych.

W ramach nowelizacji Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju dużą wagę przywiązuje się do wzmacniania obszarów o szczególnych warunkach gospodarczych, społecznych, przestrzennych czy przyrodniczych. Konieczne jest zatem skierowanie wszelkich działań, by jak najdokładniej wyeliminować wszelkie bariery rozwoju na tych terenach.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wskazano planowane obszary strategicznej interwencji (OSI) wraz z całym zakresem planowanych zadań. Gmina Zapolice położona jest w obrębie miejskiego obszaru MOF Sieradz-Zduńska Wola-Łask. Punktem wyjścia do określenia Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) był zestaw zasad i warunków określonych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. MOF Sieradz-Zduńska Wola-Łask charakteryzuje się realizacją zintegrowanych, kompleksowych projektów, które dotyczą m.in. rozwoju transportu publicznego, zwiększania efektywności energetycznej, wzrostu atrakcyjności osadniczej, poprawy jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, poprawy stanu środowiska naturalnego (szczególnie w zakresie jakości powietrza), rozwoju turystyki oraz rekreacji.

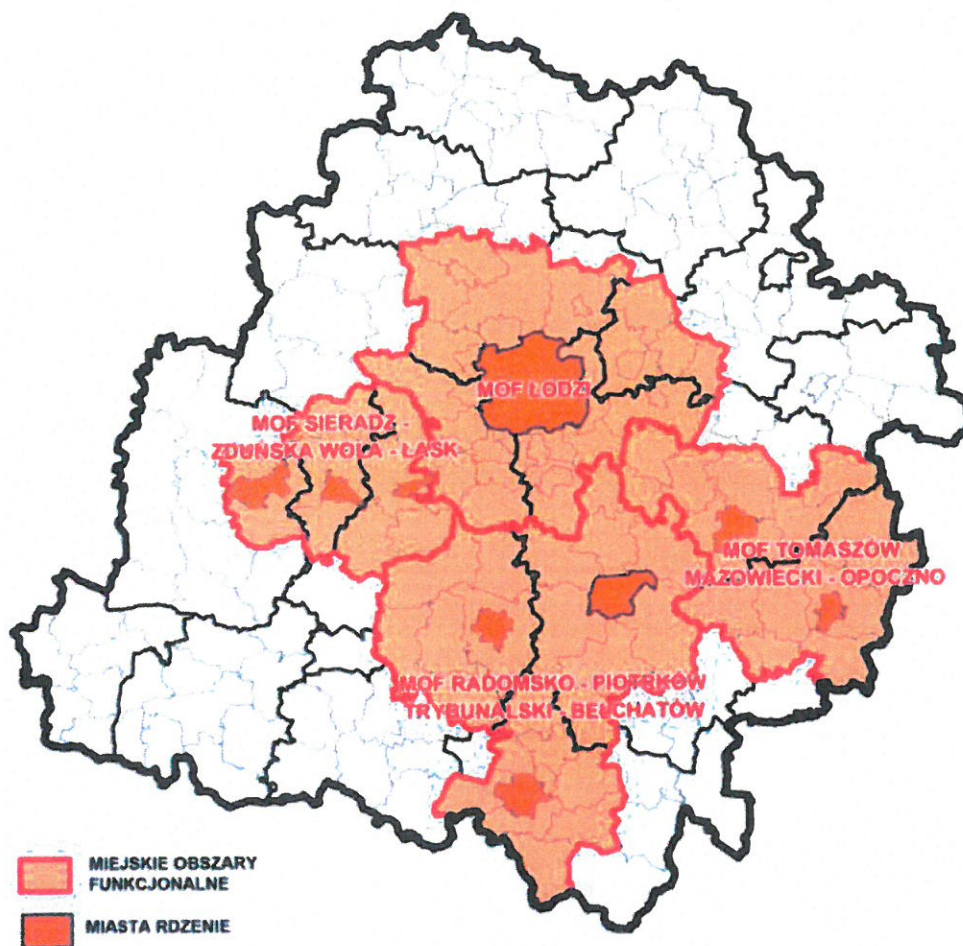
W Strategii Województwa Łódzkiego 2030 wpisano obszar Gminy Zapolice w OSI: Miejski Obszar Funkcjonalny (MOF) Sieradz-Zduńska Wola-Łask. Obszar ten pozwoli na wspólne przewyższanie barier rozwojowych tych obszarów

i zwiększenie ich atrakcyjności osadniczej. Poniższa mapa obrazuje terytorialny obszar ww. OSI.

Poniższa mapa przedstawia Miejskie Obszary Funkcjonalne zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego.

Mapa 6 Miejskie Obszary Funkcjonalne w woj. łódzkim

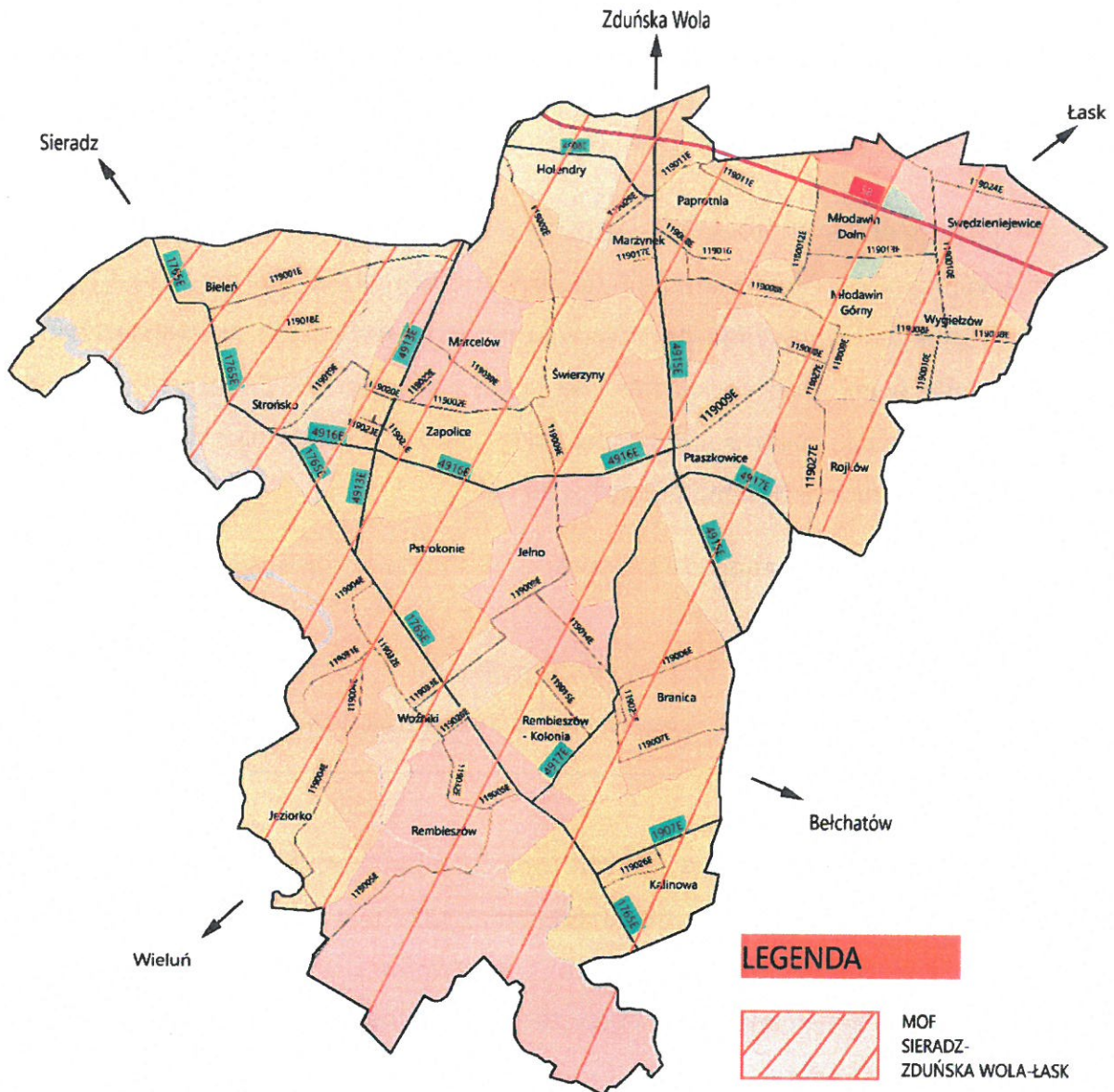

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Poniższa mapa przedstawia obszar OSI MOF na terenie MOF Sieradz-Zduńska Wola-Łask.

Mapa 7 OSI MOF Sieradz-Zduńska Wola-Łask

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego MOF Sieradz-Zduńska Wola-Łask został powołany Związek Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Obejmuje gminy: Miasto Sieradz, Miasto Zduńska Wola, Gminę Łask, Gminę Sieradz, Gminę Zduńska Wola, Gminę Zapolice, Gminę i Miasto Szadek, Gminę Wodzierady, Gminę Buczek, Gminę Sędziejowice.

Porozumienie powołujące Związek ZIT określa zasady współpracy samorządów, w tym przygotowanie Planu Działań ZIT lub strategii rozwoju ponadlokalnego, która będzie podstawowym dokumentem umożliwiającym aplikowanie o dofinansowanie projektów. Zadaniem Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych jest m.in. kreowanie polityki rozwoju czy przygotowanie Planu Działań ZIT / Strategii MOF w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne i planistyczne.

W perspektywie finansowej 2021 – 2027 jednym z instrumentów wspierających rozwój terytorialny są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa, warunkiem realizacji ZIT jest zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa, czyli Związku ZIT. Jego powołanie w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sieradz – Zduńska Wola – Łask umożliwi korzystanie ze wsparcia finansowego na:

- rozwój zrównoważonego transportu publicznego łączącego miasta i ich obszary funkcjonalne,
- poprawę stanu środowiska przyrodniczego,
- zwiększenie efektywności energetycznej w obszarze funkcjonalnym.

Obszary wiejskie województwa łódzkiego charakteryzują się różnorodnością. Jednak należy uznać, iż są to tereny szczególnie wrażliwe i narażone na wszelkie problemy rozwojowe. W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego wymieniono kilka barier, które mogą negatywnie wpływać na rozwój obszarów rolniczych, w tym gminy Zapolice. Są to m.in.:

- problemy transportowe (infrastruktura komunikacyjna, wykluczenie z transportu publicznego),
- niski potencjał gospodarczy (inwestycje w kapitał społeczny, rozwój funkcji pozarolniczych),
- zły stan środowiska naturalnego (niska jakość wód i powietrza, niewystarczająca ochrona obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczo- krajobrazowych),

- presja urbanizacyjna (chaos przestrzenny, wzrastające koszty społeczne, niedostosowana infrastruktura techniczna do potrzeb rosnącej populacji).

W celu eliminacji powyższych barier i problemów zasadne jest wdrażanie modelu wielofunkcyjnego wsi. Podjęcie działań w ramach tego modelu będzie skupiało się na rozwoju branż komplementarnych dla rolnictwa, wzroście innowacyjności w rolnictwie, rozwoju nowych sektorów gospodarki (w tym biogospodarki, zielonej gospodarki, OZE).

Regionalne Obszary Strategicznej Interwencji wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego to:

1. NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA

1.1. ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU BADAWCZEGO I INNOWACYJNEGO

- 1.1.1. Rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji
- 1.1.2. Intensyfikacja współpracy między sferą B+R a przedsiębiorcami
- 1.1.3. Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji
- 1.1.4. Wykorzystanie istniejących i kształtujących się potencjałów stymulujących rozwój gospodarczy

1.2. PODNOSZENIE JAKOŚCI KAPITAŁU LUDZKIEGO

- 1.2.1. Zwiększenie wykorzystania potencjału łódzkich uczelni
- 1.2.2. Upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego
- 1.2.3. Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo, w tym bezrobotnych
- 1.2.4. Rozwój kompetencji kluczowych

1.3. WSPARCIE ROZWOJU MŚP

- 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw
- 1.3.2. Wspieranie usieciowienia MŚP
- 1.3.3. Poprawa efektywności i sprawności działania IOB

1.4. ROZWÓJ SEKTORA ROLNEGO I ZWIĘKSZENIE JEGO KONKURENCYJNOŚCI

- 1.4.1. Zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej
- 1.4.2. Utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych

2. OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS

2.1. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

- 2.1.1. Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych
- 2.1.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury
- 2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji
- 2.1.4. Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej

2.2. POPRAWA STANU ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

- 2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych
- 2.2.2. Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia
- 2.2.3. Poprawa dostępności w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej

2.3. OGRANICZENIE SKALI UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

- 2.3.1. Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem
- 2.3.2. Rozwój placówek i usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług)
- 2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej

3. ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ

3.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA JAKOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA

- 3.1.1. Poprawa jakości powietrza
- 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości
- 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
- 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych

3.2. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU

- 3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego
- 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych
- 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni

3.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ

- 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa
- 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych i zwiększenie dostępności kolejowej województwa

- 3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej województwa
- 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym
- 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych

3.4. NOWOCZESNA ENERGETYKA W WOJEWÓDZTWIE

- 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego
- 3.4.2. Rozwój strategicznego systemu gazowego

3.5. RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI

- 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
- 3.5.2. Zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko
- 3.5.3. Poprawa skuteczności oczyszczania województwa z azbestu

3.6. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TELEINFORMATYCZNYCH

- 3.6.1. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej
- 3.6.2. Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług

Kluczowe działania gminy Zapolice przypisane do regionalnych obszarów strategicznej interwencji (OSI) określonych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego do roku 2030 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

na przebudowę, rozbudowę Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu																		
Przebudowa i dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Urzędu Gminy Zapolice oraz innych obiektów użyteczności publicznej																		
Tworzenie infrastruktury do potrzeb osób w wieku senioralnym																		
Poprawa dostępności poprzez przebudowę i wyposażenie ośrodka zdrowia																		
Budowa mieszkań socjalno-komunalnych, przebudowa i remont istniejących obiektów																		
Warsztaty i zajęcia prozdrowotne dla wszystkich grup społecznych																		
Projekty obywatelskie - szeroko rozumiane działania na rzecz współpracy i integracji w celu poprawy jakości życia mieszkańców																		
Rozbudowa, przebudowa budynków Ochotniczych Straży Pożarnych																		
Działania edukacyjne (Edukacja z zakresu ekologii, ochrony środowiska i przyrody)																		

3. ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ																			
Działania podejmowane przez gminę Zapolice	3.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA JAKOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA				3.2. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU				3.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ				3.4. NOWOCZESNA ENERGETYKA W WOJEWÓDZTWIE		3.5. RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI		3.6. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TELEINFORMATYCZNYCH		
	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.	3.3.1.	3.3.2.	3.3.3.	3.3.4.	3.3.5.	3.4.1.	3.4.2.	3.5.1.	3.5.2.	3.5.3.	3.6.1.	3.6.2.
Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remont oświetlenia ulicznego																			
Wprowadzenie e-usług oraz modernizacja/rozbudowa infrastruktury sprzętowej																			
Stworzenie monitoringu wizyjnego oraz systemu informacyjnego dla mieszkańców																			
Poprawa jakości powietrza - inwestycje związane z ochroną środowiska i czystego powietrza: wymiana pieców, usuwanie wyrobów zawierających azbest, przydomowe oczyszczalnie																			
Inwestycje w odnawialne źródła energii w budynkach indywidualnych i użyteczności publicznej																			

Działania podejmowane przez gminę Zapolice	3. ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ																			
	3.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA JAKOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKI			3.2. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU			3.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ			3.4. NOWOCZESNA ENERGETYKA W WOJEWÓDZTWIE		3.5. RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI		3.6. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TELEINFORMATYCZNYCH						
	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.	3.3.1.	3.3.2.	3.3.3.	3.3.4.	3.3.5.	3.4.1.	3.4.2.	3.5.1.	3.5.2.	3.5.3.	3.6.1.	3.6.2.	
Montaż paneli fotowoltaicznych w Gminie																				
Współpraca z innymi podmiotami w zakresie inwestycji w transport niskoemisyjny																				
Przebudowa i rozbudowa wraz z wyposażeniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych																				
Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej																				
Inwestycje związane z działaniami na rzecz ochrony zabytków wpisanych do rejestru ewidencji gminnej zabytków																				
Działania w zakresie ochrony drzew pomnikowych i pomników przyrody																				

Działania podejmowane przez gminę Zapolice	3. ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ																		
	3.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA JAKOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA			3.2. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU			3.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ			3.4. NOWOCZESNA ENERGETYKA W WOJEWÓDZTWIE			3.5. RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI			3.6. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TELEINFORMATYCZNYCH			
	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.	3.3.1.	3.3.2.	3.3.3.	3.3.4.	3.3.5.	3.4.1.	3.4.2.	3.5.1.	3.5.2.	3.5.3.	3.6.1.	3.6.2.
Zagospodarowanie działek gminnych (planowane zagospodarowanie terenu przy szkole podstawowej na ul. Głównej w Zapolicach)																			
Aktualizacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Zapolice																			
Działania edukacyjne (edukacja z zakresu ekologii, ochrony środowiska i przyrody)																			
Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz remont dróg																			
Wspieranie działań na rzecz gazyfikacji																			
Rozwój sieci szerokopasmowego Internetu																			
Sporządzanie nowych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zapolice																			

Działania podejmowane przez gminę Zapolice	3. ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ																		
	3.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA JAKOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA		3.2. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU		3.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ				3.4. NOWOCZESNA ENERGETYKA W WOJEWÓDZTWIE		3.5. RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI		3.6. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TELEINFORMATYCZNYCH						
	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.	3.3.1.	3.3.2.	3.3.3.	3.3.4.	3.3.5.	3.4.1.	3.4.2.	3.5.1.	3.5.2.	3.5.3.	3.6.1.	3.6.2.
Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej																			
Budowa drugiej studni głębinowej (planowane ujęcia wody w m. Zapolice i Rembieszów)																			
Modernizacja stacji uzdatniania wody (planowane w m. Zapolice, Paprotnia, Rembieszów)																			
Budowa kanalizacji deszczowej																			

Źródło: Opracowanie własne.

8. ODDZIAŁYWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY ZAPOLICE NA ŚRODOWISKO

Aspekt oddziaływania na środowisko uregulowany jest w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 247). Ustawa stanowi, iż przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz plan zagospodarowania przestrzennego, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityki, strategii, plany i programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityki, strategii, plany i programy innego niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Ponadto zagadnienie oddziaływania na środowisko powinno uwzględniać następujące uwarunkowania:

- 1) Charakter działań przewidzianych w dokumentach

- a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć,
  - b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach,
  - c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska,
  - d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.
- 2) Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności
- a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań,
  - b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych,
  - c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.
- 3) Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:
- a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu,
  - b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 247) organ opracowujący projekt dokumentu może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeśli uzna, że realizacja postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Na tej podstawie Wójt Gminy Zapolice w dniu 23.08.2021 wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony

Środowiska w Łodzi, Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi oraz Regionalnego Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu (Wody Polskie) z wnioskiem o wyrażenie zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030”.

Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Łodzi pismem znak: ŁPWIS.NSOZNS.9022.463.2021.KH z dnia 06.09.2021 r., uwzględniając fakt, iż dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu unormowań rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacznie oddziaływać na środowisko oraz w związku z tym, iż dokument określa cele długoterminowe w sposób ogólny postanowił uznać, że „Strategia Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030” nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i tym samym opiniowania przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Zgodnie z pismem znak: PO.RPP.603.233.2021.IB z dnia 24 września 2021 r. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie z siedzibą w Poznaniu zgłosiło uwagi dotyczącą wprowadzenia zapisów do „Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030” w zakresie uwzględnienia obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Zastosowano się do wszystkich wniesionych uwag. Uzupełniono i uszczegółowiono rozdział 2.2. Zasoby środowiska przyrodniczego o informacje zawierające ustalenia aktualizacji Planów gospodarowania wodami zgodnie z art. 326 ust. 1 ustawy Prawo Wodne (Dz.U. z 2021 r., poz. 624 z późn. zm.). Ponadto zgodnie z uwagą wskazano działania w zakresie rozwoju tzw. niebieskiej i zielonej infrastruktury w kontekście adaptacji do zmian klimatu oraz działania dot. promowania/wsparcia rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw. Uwzględniono również działania w kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu.

W odpowiedzi na wniosek z 28 października 2021 r. znak GKI.061.4.2021/5209 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi zaopiniował pozytywnie projekt niniejszego dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Mimo pozytywnej opinii jaką wydał RDOŚ w Łodzi w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o możliwości realizacji przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko przesądzać będzie indywidualna ocena przedsięwzięcia przeprowadzona w ramach postępowania administracyjnego zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

9. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Konsultacje społeczne objęły dwa odrębne etapy:

- 1) Konsultacje społeczne na rzecz diagnozy sytuacji środowiskowej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- 2) Konsultacje opracowanego dokumentu pn. Strategia Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030.

Pierwszy etap konsultacji społecznych dotyczył konsultacji społecznych na rzecz diagnozy sytuacji środowiskowej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Interesariuszem biorącym udział w konsultacjach społecznych może być każda osoba, która jest bezpośrednio bądź pośrednio powiązana z gminą Zapolice. Jedną z bardziej licznych grup, do których skierowana była ankieta byli mieszkańcy Gminy. Są oni bezpośrednio związani z wszelkimi przedsięwzięciami i działaniami, które podejmują władze. Dodatkowo korzystają z obiektów, miejsc czy też form zagospodarowania terenu i doskonale wiedzą, czego im potrzeba, co zmieniliby w miejscu swojego zamieszkania, a także co sprawi, że poprawie ulegnie jakość ich życia. Przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe, które działają na terenie Gminy mogą również brać czynny udział w konsultacjach społecznych. Znają oni wiele aspektów prowadzenia działalności, dlatego też mogą się podzielić swoimi spostrzeżeniami, by poprawić rozwój przedsiębiorstw i wykorzystać potencjał gospodarczy tego obszaru. Nie należy zapominać również o jednostkach organizacyjnych Gminy, które również mogą brać czynny udział i dzielić się uwagami. Dodatkowo dość liczną grupą są kluby, stowarzyszenia i ośrodki kultury, które niewątpliwie największą wartość stanowią w aspekcie rozwoju sportu, turystyki i kultury. Istotną grupą interesariuszy są osoby, które napływają do gminy Zapolice z gmin znajdujących się w niedalekim położeniu. Ich celem często jest skorzystanie z dobrodziejstw jakie oferuje Gmina oraz jej mieszkańcy. Charakter ich powiązań często okazuje się bezstronny, co może przyczynić się do zupełnie innego spojrzenia na dokument, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy.

Wszelkie uwagi zgłaszane podczas trwania konsultacji były na bieżąco analizowane. Każde ze spostrzeżeń rozważano indywidualnie. Po zakończeniu konsultacji sporządzono raport, który stanowi załącznik nr 1 do dokumentu pn. „Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej Gminy Zapolice”. Dzięki temu wszelkie uwagi i odpowiedź na nie zostały usystematyzowane. Możliwe było uwzględnienie wniosków płynących z konsultacji społecznych w samej strategii.

Konsultacje zostały przeprowadzone w formie ankiety online. Odbyły się one zgodnie z Uchwałą nr XXVII/194/20 Rady Gminy Zapolice z dnia 30 grudnia 2020 roku w sprawie określania zasad, trybu i harmonogramu opracowania Strategii Rozwoju Gminy Zapolice do 2030 roku. Badanie skierowano do trzech grup społecznych: ogółu mieszkańców Gminy, przedstawicieli organizacji pozarządowych (NGO) oraz przedsiębiorców działających na obszarze Gminy Zapolice. Dnia 06.02.2021 na stronie internetowej Gminy Zapolice została udostępniona ankieta elektroniczna w trzech wersjach (dla mieszkańców, dla przedsiębiorców oraz dla NGO). Mieszkańcy mieli możliwość wypełnienia ankiety w sposób bezpieczny i przystosowany do wówczas obowiązujących restrykcji sanitarnych.

Drugi etap konsultacji społecznych dotyczył opracowanego dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030”. Etap konsultacji społecznych ze względu na trwający w Polsce stan epidemiologiczny oraz wzmożoną liczbę zachorowań został przeprowadzony w formie zdalnej. Ogłoszenie o konsultacjach zamieszczone zostało na stronie internetowej www.zapolice.pl w aktualnościach. Załącznikiem do ogłoszenia był dokument „Strategia Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030”, „Diagnoza sytuacji środowiskowej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Zapolice” oraz formularz zgłaszania uwag. Osoby zainteresowane powstawaniem niniejszych dokumentów oraz planami rozwojowymi Gminy mogły zgłaszać swoje uwagi oraz propozycje w czasie trwania konsultacji tj. od 20.08.2021 r. do 23.09.2021 r. Na tym etapie konsultacji nie wpłynęła żadna uwaga.

10. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAPOLICE A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Istotnym aspektem przy tworzeniu strategii jest powiązanie celów rozwoju określonych w poszczególnych dokumentach strategicznych na wielu poziomach. Poniższy schemat obrazuje jakie dokumenty są nadrzędne w stosunku do dokumentu Strategii Rozwoju Gminy. Ujęto w nim poziom europejski, krajowy, regionalny jak i lokalny.

Na szczeblu międzynarodowym najważniejszym dokumentem jest Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, która została przyjęta przez wszystkie państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych we wrześniu 2015 roku. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Działania w ramach tego dokumentu koncentrują się na eliminacji ubóstwa przy równoczesnej realizacji celów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Cele i zadania w ramach Agendy 2030 skupiają główną uwagę na:

- aktywizacji procesów rozwojowych we wszystkich grupach społecznych, tak by każda z nich miała szansę korzystania z rezultatów rozwoju,
- komplementarności środowiska, rozwoju gospodarczego i społecznego,
- promocji wzorców zrównoważonej produkcji oraz konsumpcji,
- wzroście innowacyjności gospodarki,
- wsparciu zatrudnienia (głównie wśród osób młodych, kobiet oraz osób niepełnosprawnych),
- walce ze zmianami klimatu,
- zwróceniu uwagi na zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych i wodnych,
- zapewnieniu bezpieczeństwa i pokoju,
- poszanowaniu praw człowieka,
- odpowiedzialnym zarządzaniu, które będzie gwarantowało warunki trwałego rozwoju.

Na szczeblu unijnym najważniejszym dokumentem jest Strategia UE Europa 2030. Celem dokumentu jest rozwój Unii Europejskiej poprzez koordynację na szczeblu zarówno unijnym, jak i krajowym. Obecnie Komisja Europejska przedstawiła Agendę na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030. Zawarte są w niej następujące priorytety:

- Praca, Rozwój i Inwestycje,
- Jednolity rynek treści cyfrowych,
- Unia energetyczna i klimat,
- Rynek wewnętrzny,
- Unia ekonomiczna i monetarna,
- Wolny handel między EU-USA,
- Sprawiedliwość i Prawa Podstawowe,
- Migracja,
- UE jako agent na arenie międzynarodowej,
- Zmiany demokratyczne.

Spójność dokumentu Strategii Rozwoju Gminy musi również dotyczyć Założeń Umowy Partnerstwa (ZUP), które określają wszelkie kierunki wykorzystania środków polityki spójności i koordynacji w zakresie wielu obszarów wsparcia. ZUP na lata 2021–2027 nie zawierają tak dokładnych informacji, jakie wymagane w ostatecznej wersji UP, ale pokazują kontekst i uzasadnienie dla przyszłej interwencji. ZUP stanowią podstawę do negocjacji z Komisją Europejską o ostatecznym kształcie UP. Nowy dokument sporządzony na lata 2021-2027 został poddany konsultacjom z ministerstwami, samorządami, środowiskiem naukowym, partnerami gospodarczymi i społecznymi, a także innymi instytucjami odpowiedzialnymi za wykorzystywanie środków unijnych. Rozwój epidemii COVID-19 spowodował opóźnienia w postępie prac nad powyższym dokumentem. Dodatkowo do projektu zasadne było wprowadzenie zmian, które wynikają z konieczności reagowania na bieżące problemy w zakresie rozprzestrzeniania się epidemii. Zgodnie z propozycją przedstawioną w projektach przygotowanych na

koleją perspektywę finansową polityka spójności na lata 2021-2027 obejmować będzie następujące fundusze:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR),
- Fundusz Spójności (FS),
- Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+),
- Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Wspólna polityka rybołówstwa obejmie Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Powyższe fundusze stanowią wzajemne uzupełnienie. W tabeli zaprezentowano obszary, którymi zajmować się będą fundusze.

Tab. 8. Fundusze w ramach Umowy Partnerstwa (UP)

FUNDUSZ	PODEJMOWANE OBSZARY
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)	<ul style="list-style-type: none"> • wzmacnianie spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej, • łagodzenie dysproporcji w rozwoju europejskich regionów, • zmniejszenie braków w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
Fundusz Spójności (FS)	<ul style="list-style-type: none"> • redukcja dysproporcji gospodarczych i społecznych, • promowanie zrównoważonego rozwoju, • realizacja strategicznych projektów w ramach ochrony środowiska i transportu (w tym transeuropejskich sieci)

FUNDUSZ	PODEJMOWANE OBSZARY
	transportowych TEN-T).
Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+)	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie spójności gospodarczej i społecznej, • reagowanie na dynamicznie zmieniającą się sytuację na rynku pracy oraz wszelkiego rodzaju wyzwania społeczne, • stymulowanie rozwoju gospodarczego poprzez podejmowanie inicjatyw zwiększający kapitał ludzki.
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)	<ul style="list-style-type: none"> • łagodzenie skutków ekonomicznych i społecznych transformacji energetycznej.
Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR)	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie społeczności nadmorskich, • wspieranie rybaków w działaniach na rzecz zrównoważonego rybołówstwa • współfinansowanie projektów przyczyniających się do wzrostu miejsc pracy w tym sektorze, • podnoszenie jakości życia osób zamieszkujących tereny nadmorskie.

Źródło: Opracowanie własne.

Kolejną grupą dokumentów są dokumenty na szczeblu krajowym. W poniższej tabeli zaprezentowano charakterystykę i ogólne założenia.

Tab. 9. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030 z różnymi dokumentami na szczeblu krajowym

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030	Pozwala na sprawne zarządzanie polityką rozwoju państwa. Zawiera cele przeznaczone do realizacji przez wszystkie działające na terenie kraju podmioty. Ponadto określa wskaźniki realizacji tych celów, wskazując sposoby ich osiągnięcia i przybliżając najważniejsze projekty służące ich realizacji.	CEL GŁÓWNY: → stworzenie warunków, dzięki którym wzrośnie zamożność mieszkańców Polski, a co za tym idzie - zmniejszy się liczba osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym CELE SZCZEGÓŁOWE: → rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, → skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, → trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”	Dokument określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju w aspekcie społeczno-gospodarczym kraju oraz kierunki zagospodarowania	CEL GŁÓWNY: → poprawa jakości życia Polaków CELE SZCZEGÓŁOWE (STRATEGICZNE):

	przestrzennego, które są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.	→ wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce oraz stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, → zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, → poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, → wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, → stworzenie Polski Cyfrowej, → rozwój Kapitału Ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” (państwo zachęcające lub skłaniające do pracy), → zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, → wzmocnienie
--	--	---

		<p>mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,</p> <p>→ zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego,</p> <p>→ stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej,</p> <p>→ wzrost społecznego kapitału rozwoju.</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<p>Określa cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o</p>	<p>CEL GŁÓWNY:</p> <p>→ osiągnięcie zrównoważonego rozwoju kraju poprzez skuteczne wykorzystanie wewnętrznych możliwości danego terytorium oraz ich specjalizacji.</p> <p>CELE SZCZEGÓŁOWE:</p> <p>→ wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych,</p> <p>→ eskalacja spójności rozwoju kraju w wymiarze</p>

	wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.	przestrzennym, środowiskowym, gospodarczym i społecznym, → poprawa jakości zarządzania oraz wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Najważniejszy krajowy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju.	CEL GŁÓWNY: → Polska krajem o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowanym, sprawnie zarządzanym i bezpiecznym. CELE SZCZEGÓŁOWE: → systematyczna budowa, modernizacja oraz utrzymanie efektywnego systemu planowania przestrzennego, → równomierny rozwój obszarów pozamiejskich, → docenienie oraz zwiększenie szacunku do zasobów krajowych i kulturowych oraz środowiska przyrodniczego, → zwiększenie

		konkurencyjności, → udoskonalenie i modernizacja infrastruktury telekomunikacyjnej i transportowej, → poprawienie odporności kraju na zagrożenia spowodowane występowaniem ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz bezpieczeństwem energetycznym.
Polityka Ekologiczna Państwa 2030	Dokument określany jako strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.	CEL GŁÓWNY: → rozwój potencjału związanego ze środowiskiem na rzecz obywateli i przedsiębiorców. CELE SZCZEGÓŁOWE: → gospodarowanie zasobami środowiska w sposób zrównoważony, → podejmowanie działań mających na celu łagodzenie zmian klimatu, → poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
Strategia		CEL GŁÓWNY:

<p>Produktywności 2030</p>		<p>→ wzrost produktywności w warunkach gospodarki niskoemisyjnej, o obiegu zamkniętym i opartej na danych.</p> <p>CELE SZCZEGÓŁOWE:</p> <p>→ wzrost wydajności surowcowej gospodarki,</p> <p>→ wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce,</p> <p>→ szybki rozwój praktycznego kształcenia przez całe życie,</p> <p>→ przygotowanie kompetentnych kadr na potrzeby scyfryzowanej gospodarki,</p> <p>→ trwałe zwiększenie stopy inwestycji prywatnych,</p> <p>→ automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja przedsiębiorstw,</p> <p>→ podniesienie jakości zarządzania w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych,</p> <p>→ stymulowanie mechanizmów współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi,</p> <p>→ wzrost intensywności</p>
--	--	---

		<p>wykorzystania wiedzy i nowych technologii w gospodarce,</p> <p>→ szybki rozwój algorytmicznej gospodarki opartej na danych,</p> <p>→ zwiększenie liczby eksporterów, w szczególności na rynki pozaeuropejskie,</p> <p>→ zwiększenie eksportu towarów w obszarze wysokich technologii i kanałami e-commerce.</p>
<p>Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.</p>	<p>Stanowi jasną wizję strategii Polski w zakresie transformacji energetycznej, tworząc oś dla programowania środków unijnych związanych z sektorem energii jak i realizacji potrzeb gospodarczych wynikających z osłabienia gospodarki pandemią COVID-19.</p>	<p>CEL GŁÓWNY:</p> <p>→ bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.</p> <p>CELE SZCZEGÓŁOWE:</p> <p>→ optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych,</p> <p>→ rozbudowa infrastruktury wytwórczej i</p>

		<p>sieciowej energii elektrycznej,</p> <p>→ dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych,</p> <p>→ rozwój rynków energii,</p> <p>→ wdrożenie energetyki jądrowej,</p> <p>→ rozwój odnawialnych źródeł energii,</p> <p>→ rozwój ciepłownictwa i kogeneracji,</p> <p>→ poprawa efektywności energetycznej.</p>
Strategia Rozwoju Zrównoważonego Transportu do 2030		<p>CEL GŁÓWNY:</p> <p>→ zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.</p> <p>WYZNACZONE DZIAŁANIA:</p> <p>→ poprawa sposobu</p>

		<p>organizacji i zarządzania systemem transportowym,</p> <p>→ poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,</p> <p>→ budowa zintegrowanej i wzajemnie powiązanej sieci transportowej, służącej konkurencyjnej gospodarce,</p> <p>→ zmiana w indywidualnej i zbiorowej mobilności (chodzi m.in. o promocję transportu zbiorowego),</p> <p>→ ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,</p> <p>→ poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030	Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej.	<p>CEL GŁÓWNY:</p> <p>→ wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.</p> <p>CELE SZCZEGÓŁOWE:</p> <p>→ zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,</p> <p>→ wzmacnianie roli kultury w budowaniu</p>

		tożsamości i postaw obywatelskich, → zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.
--	--	---

Źródło: Opracowanie własne.

Dokumenty na szczeblu regionalnym, w które wpisują się cele przedmiotowej strategii, zawarto w poniższej tabeli.

Tab. 10. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030 z różnymi dokumentami na szczeblu regionalnym

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego	Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia.	CEL GŁÓWNY: → podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE: → nowoczesna i konkurencyjna gospodarka <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego, • Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego, • Wsparcie rozwoju MŚP,

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności. <p>→ obywatelskie społeczeństwo równych szans</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój kapitału społecznego, • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców, • Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego. <p>→ atrakcyjna i dostępna przestrzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska, • Ochrona i kształtowanie krajobrazu, • Zwiększenie dostępności transportowej, • nowoczesna energetyka

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		w województwie, <ul style="list-style-type: none"> • racjonalizacja gospodarki odpadami, • zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych.
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego	Jest wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa i odgrywa istotną rolę w gospodarowaniu przestrzenią. Określa cele i kierunki rozwoju przestrzennego regionu w perspektywie długookresowej, uwzględnia ustalenia strategii rozwoju województwa stanowiąc jednocześnie podstawę dla wyboru działań priorytetowych w kolejnych okresach programowania oraz uwzględnia rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym	SFERY DZIAŁAŃ: <ul style="list-style-type: none"> • osadnictwo, • transport, • infrastruktura techniczna, • środowisko przyrodnicze, • dziedzictwo kulturowe, • turystyka i rekreacja, • krajobraz i ład przestrzenny, • obronność i bezpieczeństwo publiczne, • obszary funkcjonalne. CELE SZCZEGÓŁOWE: → region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym, → region o wysokiej jakości

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		i dostępności infrastruktury transportowej, → region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej, → region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, → region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym, → region o wysokiej atrakcyjności turystycznej, → region o krajobrazie wysokiej jakości, → region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego, → region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwojowy na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego.
Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „Loris 2030”	Dokument spójny, przejrzysty i czytelny o charakterze operacyjnym tj. skoncentrowany przede wszystkim na przygotowaniu katalogu inicjatyw możliwych do wdrożenia, wspierających	CEL GŁÓWNY: → zwiększenie społeczno-gospodarczego potencjału tworzenia, dyfuzji i absorpcji innowacji. CELE SZCZEGÓŁOWE: → wzrost poziomu PKB per

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
	realizację kierunków strategicznego rozwoju Regionu.	capita, → podwyższenie poziomu wydajności i innowacyjności przemysłu, → zwiększenie udziału przemysłu średnich i wysokich technologii, → poszerzenie oferty centrów badawczo-rozwojowych oraz inicjatyw klastrowych, → adaptacja przedsiębiorstw do dynamicznie zmieniających się warunków, → zrzeszenie instytucji otoczenia biznesu, → dostosowanie programów nauczania do potrzeb uczniów, → zwiększenie dostępności do e-usług w administracji publicznej.
Fundusze Europejskie dla Województwa Łódzkiego	Fundusze Europejskie dla Województwa Łódzkiego będą służyły realizacji wszelkich przedsięwzięć zlokalizowanych na terenie województwa.	Środki zostaną przeznaczone na realizację inwestycji w ramach takich obszarów jak: → innowacje, → przedsiębiorczość, → cyfryzacja,

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		→ infrastruktura, → ochronę środowiska, → energetyka, → edukację, → sprawy społeczne.

Źródło: Opracowanie własne.

Na poziomie lokalnym Strategia Rozwoju Gminy Zapolice będzie spójna z następującymi dokumentami:

Tab. 11. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030 z różnymi dokumentami na szczeblu lokalnym

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
Program Rewitalizacji Gminy Zapolice na lata 2016-2023	Program Rewitalizacji dla Gminy Zapolice na lata 2016- 2023 powstał w oparciu o przeprowadzoną diagnozę, w której poddano analizie wszelkie negatywne zjawiska występujące w różnych sferach funkcjonowania gminy i społeczności lokalnej.	CELE OPERACYJNE: → Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez zapewnienie wysokiej jakości edukacji oraz działania aktywizujące społecznie i zawodowo osoby pozostające bez pracy, zamieszkujące obszary zdegradowane gminy, w tym w szczególności osoby z niepełnosprawnością, → Zwiększenie aktywności społecznej

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		mieszkańców obszarów rewitalizowanych, poprzez organizowanie wysokiej jakości usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych, → Rozwój społeczno – gospodarczy obszarów rewitalizowanych gminy poprzez wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej i stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego, opartego na potencjale historycznym, krajobrazowym i środowiskowym gminy.
Gminny Program Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zapolice na lata 2011-2021	Dokument stanowi podstawę do realizacji względnie trwałych wzorców, interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy zjawisk występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie.	CELE: → Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych zatrudnienia, → Budowanie zintegrowanego systemu pomocy w rodzinie dysfunkcyjnej,

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		<p>→ Utworzenie systemu pomocy rodzinie w kryzysie i przeciwdziałania przemocy domowej,</p> <p>→ Podnoszenie jakości usług zdrowotnych i bezpieczeństwa zdrowotnego,</p> <p>→ Utworzenie zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia środowiskowego na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie oraz członków ich rodzin,</p> <p>→ Wprowadzenie zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia środowiskowego osobom w wieku podeszłym i sędziwym oraz niesprawnym z racji wieku,</p> <p>→ Wprowadzenie programu systemowego pomocy osobom i rodzinom z problemem uzależnień z uwzględnieniem uzależnień dzieci</p>

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		i młodzieży, → Kształcenie pracowników służb społecznych oraz kooperacja podejmowanych działań.
Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Zapolice na lata 2019-2021	Fundamentalnym założeniem tego programu jest dobro dzieci. Skierowany jest on do rodzin, które z racji doświadczanych problemów przekraczających ich zasoby, nie są w stanie samodzielnie wypełnić funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	CEL GŁÓWNY: → Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny. ZAŁOŻENIA: → zapobieganie powstawaniu sytuacji wymagających interwencji kryzysowych, → zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, → zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży, → zapobieganie niepowodzeniom szkolnym, → zapobieganie niedożywieniu dzieci, → zapewnienie opieki nad dziećmi podczas pracy rodziców,

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		<p>→ rozwiązywanie sytuacji kryzysowych,</p> <p>→ udzielanie pomocy w przezwyciężaniu uzależnień</p> <p>→ zapewnienie opieki nad dziećmi wymagającymi oddziaływania wychowawczego,</p> <p>→ pomoc w przezwyciężaniu trudności szkolnych,</p> <p>→ zapewnienie integralnego rozwoju psychofizycznego,</p> <p>→ zabezpieczanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny,</p> <p>→ przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej całych rodzin,</p> <p>→ poszukiwanie nowych alternatywnych rozwiązań w zakresie pracy z dzieckiem,</p> <p>→ koordynowanie wszystkich działań instytucji samorządowych, a także organizacji pozarządowych mogących służyć potrzebującym</p>

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		dzieciom, → aktywizowanie dzieci na rzecz ich własnego rozwoju.
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2021-2028	Program ukierunkowany jest na osoby doświadczające przemocy oraz sprawców przemocy.	CELE GŁÓWNE: → zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, → zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności ochrony, → zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Cele główne będą realizowane poprzez: → systematyczne diagnozowanie zjawiska [przemocy w rodzinie, → podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie, → wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		→ edukację społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, → Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie, → oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2021	Program skierowany jest do osób mających problemy alkoholowe.	Zadania prowadzone w ramach programu: → Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, → Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, → Prowadzenie profilaktycznej

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		<p>działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym wspieranie pozalekcyjnych zajęć sportowych,</p> <p>→ Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie,</p> <p>→ Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów odnośnie reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia,</p> <p>→ Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie</p>

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
Program Usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zapolice na lata 2012-2032	Dokument określający kierunki działania w zakresie poprawy sytuacji związanej z obecnością azbestu na terenie Gminy.	i finansowanie centrów integracji społecznej. CELE GŁÓWNE: → usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2032 roku, → minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu na terenie gminy, → likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko w gminie
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zapolice na lata 2007-2020 z perspektywą na lata 2021-2024	Dokument zawiera analizę stanu środowiska na terenie gminy Zapolice, a także opis celów i działań prośrodowiskowych.	CELE: → Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego, → Ograniczenie uciążliwości akustycznej, → Kontrola niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska, → Zrównoważone gospodarowanie wodami

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		<p>powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych Gminy przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód,</p> <p>→ Podniesienie komfortu życia mieszkańców Gminy poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową,</p> <p>→ Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż,</p> <p>→ Użytkowanie gleb zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz zapobieganie dalszej degradacji gleb,</p> <p>→ Racjonalne gospodarowanie odpadami,</p> <p>→ Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz</p>

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		ochrona przyrody, → Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii.
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zapolice	Dokument ten jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej Samorządu. Jest ono wyrazem jego poglądów i postanowień związanych z rozwojem gminy.	ZAGADNIENIA UWZGLĘDNIONE W DOKUMENCIE: → dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, → Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony, → walory krajobrazowe, stan środowiska przyrodniczego oraz wymagania jego ochrony, → warunki i jakość życia, ochrona zdrowia oraz bezpieczeństwa ludności i mienia, → Potrzeby i możliwości rozwoju gminy, → Stan prawny gruntów, → występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie odrębnych przepisów, → występowanie

NAZWA DOKUMENTU	OPIS	CELE, ZAŁOŻENIA
		<p>udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,</p> <p>→ występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,</p> <p>→ stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,</p> <p>→ zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych,</p> <p>→ wymagania dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,</p> <p>→ walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności,</p> <p>→ potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.</p>

Źródło: Opracowanie własne.

11. MONITOROWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY ZAPOLICE

Strategia Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030 jest dokumentem o charakterze długookresowym. Wszelkie aspekty zawarte w niej bierze się pod uwagę przy planowaniu działań mających na celu poprawę sytuacji społecznej oraz gospodarczej. Cele, które zaprezentowano we wcześniejszym rozdziale dokumentu, podlegają bieżącemu monitorowaniu z uwzględnieniem pojawiających się zmian oraz zjawisk mogących wpływać na nie pośrednio bądź bezpośrednio. Umożliwia to określenie skuteczności podjętych działań oraz postępów w realizacji przyjętych celów.

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy polega na ciągłej i bieżącej obserwacji, systematycznej ocenie oraz dostosowywaniu kierunków działań do pojawiających się potrzeb. Celem monitoringu jest uzyskiwanie informacji na temat realizacji planowanych przedsięwzięć pod względem czasu ich realizacji, źródeł finansowania, ogólnych założeń oraz osiąganie określonych rezultatów. W skład tego procesu wchodzi szereg działań, które pomagają w osiągnięciu celów. Jest to m.in. zbieranie danych, wyszukiwanie informacji, analiza danych, wyznaczanie wskaźników oraz porównanie ich z wyznaczonymi celami. Ponadto na proces ten składa się również ocena wyników oraz cykliczne przygotowywanie raportów dotyczących oceny realizacji dokumentu strategicznego.

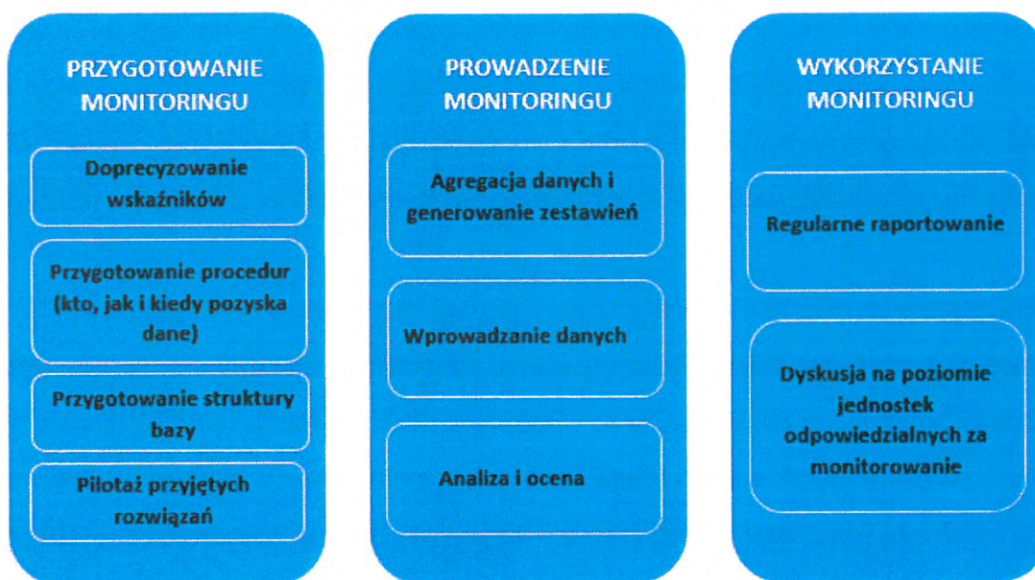
Na podstawie informacji uzyskanych podczas procesu monitorowania strategii zasadne będzie dokonywanie wszelkich aktualizacji. Długookresowy charakter tego dokumentu strategicznego wymaga ciągłego monitorowania zmian o charakterze prawnym, gospodarczym, politycznym czy społecznym. Dlatego też bardzo istotne jest wprowadzanie aktualizacji w zapisach Strategii i bieżące reagowanie na pojawiające się szanse czy zagrożenia.

Monitoring spełnia również istotną rolę wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach. Prowadzony będzie na bieżąco w zakresie rzeczowym i finansowym. Monitoring rzeczowy będzie odnosił się do postępów we wdrażaniu planu, realizacji celów określonych w niniejszym dokumencie strategicznym. Natomiast monitoring finansowy obejmował będzie dane o charakterze finansowym. Bieżące monitorowanie wydatków będzie podstawą do

oceny sprawności wydatkowania środków oraz określenia źródeł finansowania. Poniższy rysunek obrazuje proces monitoringu oraz poszczególne elementy wchodzące w skład każdego etapu.

Ryc. 1 Proces monitoringu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Olejniczak K. (2012) Monitoring i ewaluacja [w:] Górniak Jarosław, Mazur Stanisław (red.): Zarządzanie strategiczne rozwojem, Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, s. 239 – 257.

Metodyka przeprowadzania procesu monitorowania jest dużo mniej kompleksowa i w dużej części, przy spełnieniu minimalnych warunków, ustandaryzowana i powtarzalna. Powtarzalność oraz ciągłość w niezmienionej formie jest warunkiem skuteczności monitoringu. Najważniejszym etapem w ramach przygotowania monitoringu jest dobór trafnych wskaźników, które będą podstawą do procesu pozyskiwania i gromadzenia danych. Przygotowanie danych to kolejny etap procesu; jest niezwykle istotny z punktu widzenia usystematyzowania pewnych kwestii oraz organizacji sposobu pracy. Następnie należy skupić się na przygotowaniu struktury bazy oraz pilotażu przyjętych rozwiązań. Prowadzenie monitoringu wiąże się z agregacją danych, generowaniem zestawień, wprowadzaniem danych oraz analizą i oceną wypracowanych wyników. Ostatnimi etapami w ramach wykorzystania monitoringu jest regularne raportowanie oraz

dyskusowanie wszelkich kwestii związanych ze strategią i jej monitorowaniem wśród jednostek odpowiedzialnych za monitorowanie strategii.

Dokument strategiczny będzie podlegać ewaluacji on-going (monitoring na bieżąco), czego skutkiem może być konieczność jego zaktualizowania. Ewaluacja będzie odbywała się co 5 lat.

Monitoringowi i ewaluacji będą podlegać przede wszystkim wskaźniki monitorowania zamieszczone w Strategii, a przez nie – cele strategiczne i operacyjne. Dane, w oparciu o które będą monitorowane wskaźniki, powinny być dostępne z poziomu ogólnodostępnych zbiorów danych.

W proces aktualizowania Strategii powinny być zaangażowane różne grupy interesariuszy, jak mieszkańcy, przedsiębiorcy, przedstawiciele NGO, etc. Można w tym celu wykorzystać metodę warsztatów strategicznych czy inne jakościowe (pogłębione) i reaktywne metody pomiaru. Dopiero taka forma procesu aktualizowania Strategii zapewnia, że dokument będzie zgodny z aktualnymi potrzebami interesariuszy. Aktualizacja Strategii może jednak zostać dokonana tylko na wniosek wójta lub klubu radnych.

Za proces wdrażania Strategii odpowiedzialny będzie wójt oraz poszczególne wydziały Urzędu Gminy (na wniosek wójta). Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat działań oraz projektów realizowanych w Gminie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania Strategii, a także rekomendowanie niezbędnych działań korekcyjnych.

12. POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZAPOLICE

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030 wymaga poniesienia określonych wcześniej nakładów finansowych. Taka sytuacja jest wynikiem wszelkich zamierzonych działań o charakterze inwestycyjnym, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców Gminy. Koszty wynikające z podejmowania działań w ramach Strategii są w zasięgu budżetu gminy. Wysokość budżetu zależy od dochodów własnych gminy, subwencji czy dotacji pochodzących z budżetu państwa. Gmina Zapolice może też skupić uwagę na zwrotnych źródłach finansowania (kredyty, pożyczki, obligacje). Ponadto źródłem finansowania są również dochody własne gmin (pochodzące z podatków i opłat lokalnych). Ogromną rolę odgrywają również środki uzyskane z funduszy Unii Europejskiej. Ważnym źródłem finansowania inwestycji i zadań są środki pozyskane z programów regionalnych, krajowych i międzynarodowych. Budżet przewidziany dla Polski w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 dzieli środki na 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO). Gmina Zapolice może skorzystać z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. Maksymalna wysokość dofinansowania w perspektywie 2021-2027 to 40% dla województwa mazowieckiego, 55% dla województwa śląskiego i wielkopolskiego, oraz 70% dla pozostałych województw.

W perspektywie finansowej na lata 2021-2027 funkcjonują następujące programy i fundusze finansowane przez Unię Europejską, będące potencjalnym źródłem finansowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zapolice:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego

Celem strategicznym RPO WŁ jest: poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków

miejskich i usprawnienie powiązań między nimi, zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

Głównym celem Programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030,
- poprawę bezpieczeństwa transportu zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia,
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) stanowi kolejny etap do dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego kraju. Głównymi celami programu są:

- wzmocnienie systemu ochrony zdrowia i edukacji,
- kształcenie kadr dla gospodarki,
- zwiększenie jakości usług świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia,
- wsparcie realizacji polityki społecznej w obszarach integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej,
- poprawa sytuacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami,
- zwiększenie dostępu do opieki na najmłodszych dziećmi,
- poprawa dostępności do usług publicznych,

- zwiększenie wykorzystania innowacji społecznych, w tym w zakresie świadczenia usług publicznych,
- rozwój dialogu społecznego i obywatelskiego.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy

Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 jest kontynuacją Programu Polska Cyfrowa 2014-2020 i stanowi kolejny etap cyfrowej transformacji kraju. Do głównych celów programu należą:

- budowa społeczeństwa gigabitowego w Polsce,
- udostępnienie zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców (4 i 5 stopień dojrzałości e-usług),
- zapewnienie cyberbezpieczeństwa poprzez wsparcie w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji,
- rozwój gospodarki opartej na danych wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe,
- rozwój współpracy na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych,
- wsparcie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla JST i przedsiębiorców.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020. Program stawia następujące cele:

- zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii,
- wzrost konkurencyjności MŚP,
- rozwinięcie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości,

- transformacja gospodarki w kierunku Przemysłu 4.0 oraz zielonych technologii.

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

Celem programu jest zapewnienie skutecznego systemu realizacji polityki spójności w latach 2021-2027 w wymiarze strategicznym, wdrożeniowym i refleksyjnym.

Najważniejsze interwencje przewidziane w programie to:

- upowszechnienie nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi w administracji odpowiedzialnej za wdrażanie funduszy w perspektywie finansowej 2021-2027,
- stworzenie i utrzymanie odpowiednich warunków pracy dla urzędników wdrażających fundusze, które umożliwią realizację zadań wynikających z rozporządzeń unijnych,
- zwiększenie zdolności administracyjnych instytucji wdrażających fundusze,
- wsparcie działań koordynacyjnych i zarządczych na poziomie Umowy Partnerstwa,
- zwiększenie potencjału beneficjentów m.in. poprzez działania szkoleniowe i eksperckie,
- wsparcie wdrożenia instrumentów rozwoju terytorialnego,
- rozwój i utrzymanie krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczenie projektów finansowanych z funduszy,
- działania informacyjne, promocyjne i poprawiające widoczność funduszy w Polsce.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych ma duże znaczenie głównie w funkcjonowaniu gospodarki kraju. Pomaga w szczególności województwom o niskich dochodach, które mają duże wydatki związane z rekultywacją gruntów oraz budową dróg dojazdowych. Zebrane przez Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych środki przeznacza się na:

- ochronę oraz poprawę jakości gruntów rolnych,
- użyźnianie, przeciwdziałanie erozji gleb,
- budowę zbiorników wodnych i dróg dojazdowych,
- wypłatę odszkodowań, m.in. z tytułu zmniejszenia produkcji rolnej w związku z prowadzeniem czynności w celu ochrony gleb przed erozją.

Inną możliwością pozyskania środków na działalność strategiczną gmin jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który oferuje pożyczki, dotacje oraz inne formy dofinansowania projektów realizowanych m.in. przez samorządy jednostek terytorialnych. Narodowy Fundusz jest ważnym narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska w Polsce. Ponadto w ramach działań na rzecz ochrony środowiska działa Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, którego działalność jest ukierunkowana na finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowania jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych regionu. Działalność Funduszu koncentruje się głównie na wspieraniu przedsięwzięć z zakresu:

- ochrony wód i gospodarki wodnej,
- ochrony powietrza,
- ochrony ziemi,
- ochrony przyrody,
- edukacji ekologicznej,
- monitoringu,
- zapobieganiu i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Aspektem, który dotyczy gminy Zapolice, jest również działalność z zakresu rolnictwa. Środki gminy mogą pozyskać dzięki istnieniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Innym sposobem pozyskania funduszy na realizację założeń Strategii jest pomoc finansowa oferowana przez Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy (tzw. fundusze norweskie). Środki te przeznaczane są przez państwa założycielskie - Islandię, Norwegię oraz Lichtenstein. Mechanizmy te podlegają jednolitym zasadom i procedurom oraz jednemu systemowi zarządzania i wdrażania funkcjonującego w Polsce.

Gmina ma również możliwość pozyskania środków z Rezerwy Subwencji Ogólnej. Rezerwa subwencji ogólnej funkcjonuje od 1999 r. Corocznie środki dzielone są według ustalonych kryteriów uzgodnionych wspólnie przez stronę rządową i samorządową. Rezerwa jest tworzona co roku w budżecie państwa na podstawie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1530, z późn. zm.). Dysponentem środków jest minister właściwy do spraw finansów publicznych, działający w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego. Środki rezerwy subwencji ogólnej przeznacza się na dofinansowanie:

- inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu,
- utrzymanie rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu - w kwocie nie mniejszej niż w roku bazowym,
- remont, utrzymanie, ochronę i zarządzanie drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Ponadto Gmina może pozyskać środki poprzez kredyt, pożyczki czy emisję obligacji komunalnych, które oferują między innymi Bank Światowy, Bank Rozwoju Rady Europy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Bank Gospodarstwa

Krajowego, a także banki komercyjne. Podejmując decyzję o skorzystaniu ze zwrotnych źródeł finansowania gmina musi wziąć pod uwagę wszelkie koszty pozyskania środków oraz istotne warunki współpracy z daną instytucją finansową.

Źródłem finansowania przedsięwzięć Gminy może być również partnerstwo o charakterze publiczno-prywatnym, które objęte korzystną dla Gminy umową oraz odpowiednio dostosowaną oceną ryzyka, może pozwolić na realizację inwestycji bez zbędnego obciążania budżetu Gminy.

Powyższe rozwiązania są przykładami możliwości pozyskania środków finansowych na realizację założeń Strategii Rozwoju Gminy Zapolice. Konieczne jest stałe monitorowanie pojawiających się szans zdobycia kapitału, aby jak najefektywniej działać w zakresie polepszenia jakości życia mieszkańców Gminy.

Wykaz tabel

Tab. 1. Analiza SWOT dla sfery społecznej	7
Tab. 2. Analiza SWOT dla sfery gospodarczej	13
Tab. 3. Analiza SWOT dla sfery przestrzennej	17
Tab. 4. Zestawienie celów operacyjnych, działań, rezultatów oraz wskaźników dla celu strategicznego „Poprawa jakości życia mieszkańców”	25
Tab. 5. Zestawienie celów operacyjnych, działań, rezultatów oraz wskaźników dla celu strategicznego „Przyjazne środowisko do życia”	30
Tab. 6. Zestawienie celów operacyjnych, działań, rezultatów oraz wskaźników dla celu strategicznego „Rozwój infrastruktury technicznej”	33
Tab. 7. Kluczowe działania gminy Zapolice przypisane do regionalnych obszarów strategicznej interwencji (OSI) określonych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego do roku 2030	56
Tab. 8. Fundusze w ramach Umowy Partnerstwa (UP)	71
Tab. 9. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030 z różnymi dokumentami na szczeblu krajowym	73
Tab. 10. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030 z różnymi dokumentami na szczeblu regionalnym	82
Tab. 11. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Zapolice na lata 2021-2030 z różnymi dokumentami na szczeblu lokalnym	87

Spis rycin

Ryc. 1 Proces monitoringu	100
---------------------------------	-----

Spis map

Mapa 1 Przedsięwzięcia realizowane na terenie Gminy Zapolice	37
Mapa 2 Obszar Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki	40
Mapa 3 Tereny zalewowe na terenie Gminy Zapolice	41
Mapa 4 Liczba ludności w sołectwach Gminy Zapolice	42
Mapa 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Zapolice	43
Mapa 6 Miejskie Obszary Funkcjonalne w woj. łódzkim	50
Mapa 7 OSI MOF Sieradz-Zduńska Wola-Łask	51

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Piotr Paweł Hryniuk

